

BIULETYN K

Nr 4 (20) GRUDZIEŃ 2005

Wydawnictwo Stowarzyszenia Konsumentów Polskich

*Biuletyn finansowany jest ze środków
Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów*

- 1-2** *w kraju*
Mediacja
Umowy finansowe na odległość
Sąd polubowny
Propozycje zmian do ustawy
o szczególnych warunkach
sprzedaży konsumenckiej –
ciąg dalszy
Nieuczciwe praktyki
w sieci Internet
- 3** Tabela do rocznego sprawozdania
- 4-6** *konsument w Europie*
Zakupy on-line w Unii
Europejskiej
UOKiK w ICPEN
Zielona Księga
- 7-15** *szczególnej uwadze*
polecamy...
Rola rzecznika konsumentów...
- 16-17** *orzecznictwo w sprawach*
konsumenckich
Wyroki odwoławcze przeciwko
Prezesowi UOKiK
- 18-26** *wzorce umów*
uznanych za niedozwolone
Rejestr postanowień
wzorców umowy
uznanych za niedozwolone
– ciąg dalszy
- 27** *Urząd Ochrony Konkurencji*
i Konsumentów
Raport budowlany
- 28-29** *Arbiter Bankowy*
Orzeczenia w sprawach:
– spłaty kredytu
– odpowiedzialności w przypadku
kradzieży karty płatniczej
- 30-32** *forum rzeczników*
Wniosek o ukaranie
– ciąg dalszy

ILE IGIELEK NA CHOINCE
 ILE W MAKÓWCE MAKU ZIARENEK
 ILE BAKALII W SŁODKIM KEKSIE
 ILE CEBULKA MA SUKIENEK
 ILE JEST MALIN W KONFITURZE
 A ILE WIŚNI W WIŚNIOWYM SOKU

TYLE RADOŚCI,
 SZCZĘŚCIA I ZDROWIA
 ŻYCZYMY W ŚWIĘTA I W NOWYM ROKU

ZESPÓŁ
 STOWARZYSZENIA
 KONSUMENTÓW POLSKICH

Biuletyn wydaje
 Stowarzyszenie Konsumentów Polskich,
 prezes Grażyna Rokicka
 (g.rokicka@skp.pl)
 01-249 Warszawa,
 ul. Gizów 6
 tel. 0-22 634 0668
 fax. 0-22 634 0667
 www.skp.pl

redagują:
 Urszula Tokarska
 (u.tokarska@skp.pl)
 i Sybilla Graczyk
 (prawnik@skp.pl)
 oraz zespół:
 Grażyna Rokicka,
 Agata Łuczak,
 Sławomir Zaborek,
 Tomasz Odziemczyk.

KATARZYNA WAWIÓRKO

1. Jestem powiatowym i miejskim rzecznikiem z Białej Podlaskiej.
2. Swoją funkcję pełnię od 15 stycznia 1999 r.
3. W pracy rzecznika najbardziej mnie cieszy to, że mogę pomóc ludziom, niekiedy naprawdę bardzo zagubionym.
4. W pracy rzecznika irytuje mnie chodzenie w zaparte wielu przedsiębiorców, ale także konsumenci, którzy moimi rękoma próbują dochodzić nienależnych im świadczeń.
5. Wolny czas najchętniej spędzam: latem w ogrodzie lub na spacerach po pięknej janowskiej stadninie lub urokliwych nadbużańskich terenach, zimą też spaceruję, ale i dużo książek (różnych).
6. Moim kolegom rzecznikom chciałabym powiedzieć, że choć zdarza się, że psioczą na nas, tak przedsiębiorcy, jak i konsumenci, to decyzja o utworzeniu stanowiska rzecznika konsumentów jest jedynym plusem ustawy o samorządzie powiatowym.

MARCIN RADZIĘTA

1. Jestem rzecznikiem z Limanowej.
2. Swoją funkcję pełnię od 20 kwietnia 2005 r.
3. W pracy rzecznika najbardziej lubię, gdy konsument uzyska zaspokojenie swoich roszczeń.
4. W pracy rzecznika irytuje mnie nieznanostwo podstawowych praw konsumenckich przez przedsiębiorców, a przecież konsument jest dla nich najważniejszym ogniwem w przedsięwzięciu o nazwie INTERES.
5. Wolny czas najchętniej spędzam z żoną i synkiem Krystianem.
6. Moim kolegom rzecznikom chciałbym powiedzieć, że możemy czuć satysfakcję, bowiem dzięki naszej pracy nie tylko pomagamy dochodzić należnych konsumentom praw, ale również poszerzamy ich wiedzę w tym zakresie.

KATARZYNA MAZUR

1. Od 1. grudnia jestem miejskim rzecznikiem w Zamościu, dotychczas byłam powiatowym rzecznikiem w Janowie Lubelskim.
2. Swoją funkcję pełnię od 1999 r.
3. W pracy rzecznika najbardziej lubię bezpośredni kontakt z ludźmi. Lubię też sytuację, gdy sprawa zostanie pozytywnie załatwiona.
4. W pracy rzecznika irytuje mnie bierność i negatywne nastawienie niektórych przedsiębiorców.
5. Wolny czas najchętniej spędzam podróżując. Lubię dalekie wycieczki, jak również te bliskie - rowerem po okolicy.
6. Moim kolegom rzecznikom chciałabym powiedzieć, że cieszę się, że należę do ich grona i mogę z nimi współpracować.

MEDIACJA

Z dniem 10 grudnia 2005 r. weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 172, poz. 1438). Ustawa wprowadza zmiany do kodeksowych przepisów o przedawnieniu roszczeń. Dodano pkt 3 do § 1 w art. 123 Kodeksu cywilnego, wedle którego bieg przedawnienia roszczenia przerywa się przez wszczęcie mediacji. W art. 125 § 1 kc przewidziano dziesięcioletni termin przedawnienia roszczenia, które zostało stwierdzone ugodą zawartą przed mediatorem, a uгода została zatwierdzona przez sąd.

Uгода zawarta przed mediatorem ma po jej zatwierdzeniu przez sąd moc prawną ugody zawartej przed sądem – jest tytułem egzekucyjnym. Zatwierdzenie ugody zawartej przed mediatorem może być przedmiotem zażalenia. Sąd odmawia zatwierdzenia ugody zawartej przed mediatorem, w całości lub części, jeżeli uгода jest sprzeczna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa, a także gdy jest niezrozumiała lub zawiera sprzeczności.

Przepisy o mediacji zawarto od art. 183¹ do art. 183¹⁵ Kodeksu postępowania cywilnego. Mediacja jest dobrowolna i nie jest jawna. Mediacja może być przeprowadzona na podstawie umowy o mediację, postanowienia sądu albo wyrażenia przez stronę zgody na mediację, jeśli druga strona złożyła mediatorowi wniosek o przeprowadzenie mediacji wraz z dołączonym dowodem doręczenia jego odpisu drugiej stronie. Wniosek o przeprowadzenie mediacji zawiera oznaczenie stron, dokładne określenie żądania, przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie, podpis strony oraz wyszczególnienie załączników. Jeśli strony zawarły umowę o mediację na piśmie, do wniosku dołącza się odpis tej umowy. Mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych. Organizacje społeczne i zawodowe mogą prowadzić listy stałych mediatorów oraz tworzyć ośrodki mediacyjne.

Mediację prowadzi się przed wszczęciem postępowania cywilnego, a za zgodą stron także w toku sprawy.

W sprawach rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym, upominawczym i uproszczonym nie stosuje się przepisu, wedle którego sąd aż do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę może skierować strony do mediacji. Postanowienie

sądu o skierowaniu stron do mediacji może być wydane na posiedzeniu niejawnym. Z przebiegu mediacji sporządza się protokół. Bezskuteczne jest powoływanie się w toku postępowania przed sądem lub sądem polubownym na propozycje ugodowe, propozycje wzajemnych ustępstw lub inne oświadczenia składane w postępowaniu mediacyjnym.

UMOWY FINANSOWE NA ODLEGŁOŚĆ

Z dniem 8 października 2005 r. weszła w życie ustawa z dnia 6 maja 2005 r. o zmianie ustawy o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny (Dz. U. Nr 122, poz. 1021). Ustawa w zakresie swej regulacji dokonuje wdrożenia Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/65/WE z dnia 23 września 2002 r. dotyczącej sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość. O ustawie pisaliśmy w czerwcowym biuletynie.

SĄD POLUBOWNY

Ustawą z dnia 28 lipca 2005 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 178, poz. 1478) dodano do Kodeksu po art. 1153 część piątą "Sąd polubowny (arbitrażowy)".

Zgodnie z ustawą, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, strony mogą poddać pod rozstrzygnięcie sądu polubownego spory o prawa majątkowe lub spory o prawa niemajątkowe – mogące być przedmiotem ugody sądowej, z wyjątkiem spraw o alimenty.

Przepisy części piątej kpc stosuje się zarówno do sądu polubownego, powołanego do rozstrzygnięcia poszczególnego sporu, jak i składu orzekającego, powołanego w ramach stałego sądu polubownego.

Poddanie sporu pod rozstrzygnięcie sądu polubownego wymaga umowy stron, w której należy wskazać przedmiot sporu lub stosunek prawny, z którego spór wyniknął lub może wynikać (zapis na sąd polubowny).

Wyrok sądu polubownego lub uгода przed nim zawarta mają moc prawną na równi z wyrokiem sądu lub ugodą zawartą przed sądem po ich uznaniu przez sąd albo po stwierdzeniu przez sąd ich wykonalności.

Ustawa weszła w życie z dniem 17 października 2005 r. ■

PROPOZYCJE ZMIAN DO USTAWY O SZCZEGÓLNYCH WARUNKACH SPRZEDAŻY KONSUMENCKIEJ

– ciąg dalszy

Na posiedzeniu Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów przy Marszałku Województwa Łódzkiego (zorganizowanym przez Dyrektora Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Łodzi – Panią Iwonę Bielską oraz Zarząd Województwa Łódzkiego), które odbyło się w dniu 28 września 2005 roku w Łodzi:

1. przedstawione zostały propozycje zmian do ustawy z dnia 27 lipca 2002 roku o szczególnych warunkach sprzedaży konsumenckiej oraz o zmianie Kodeksu cywilnego, które zostały opracowane na X Spotkaniu Rzeczników Konsumentów województw zachodniopomorskiego i pomorskiego (zorganizowanym w dniach 19 i 20 maja 2005 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Szczecinie – Panią Longinę Kaczmarek, Dyrektora UOKiK Delegatura w Gdańsku – Pana Romana Jarząbka, we współpracy z Inspekcją Handlową w Szczecinie),

2. członkowie Rady Konsultacyjnej ds. Ochrony Konsumentów przy Marszałku Województwa Łódzkiego pozytywnie odnieśli się do proponowanych zmian, a dodatkowo przedstawili następujące własne propozycje nowelizacji ustawy:

PROPOZYCJE ZMIAN DO USTAWY O SZCZEGÓLNYCH WARUNKACH SPRZEDAŻY KONSUMENCKIEJ – ciąg dalszy

– art. 3 ust. 3 – wprowadzenie prawa do odstąpienia od umowy sprzedaży w terminie 10 dni od dnia wydania rzeczy, bez podania przyczyny (prawo do namysłu), w przypadku, gdy nie ma faktycznych możliwości skorzystania przez konsumenta z uprawnień przewidzianych w art. 3 ust. 3 ustawy,

– art. 8 ust. 3 – konieczność wprowadzenia przepisu, stosownie do którego zasada wynikająca z art. 8 ust. 3 odnosi się także do uprawnień przewidzianych w art. 8 ust. 4 ustawy,

– wprowadzenie szczegółowych przepisów regulujących minimum uprawnień z tytułu gwarancji – zwłaszcza minimalnych okresów, na które udzielana jest gwarancja, różnych w zależności od rodzaju towaru konsumpcyjnego, wprowadzenie przepisu, stosownie do którego roszczenia z tytułu gwarancji zgłaszane są do sprzedawcy i realizowane za jego pośrednictwem (co wyeliminuje niebezpieczeństwo utraty roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową, w przypadku niedochowania aktów staranności obciążających konsumenta),

– art. 13 ust. 4 – doprecyzowanie przepisu poprzez dodanie postanowienia, stosownie do którego skorzystanie z uprawnień z tytułu gwarancji nie wyłącza, nie ogranicza, ani nie zawiesza uprawnień z tytułu niezgodności towaru z umową, także w przypadku ponownego stwierdzenia takiej samej lub innej niezgodności z umową wymienionego lub naprawionego przez gwaranta towaru konsumpcyjnego,

– wprowadzenie do przepisów o gwarancji postanowienia o przedłużeniu terminu, na który została udzielona gwarancja, jak również o biegu na nowo terminu gwarancji – analogicznie do treści art. 581 kc,

– nałożenie na przedsiębiorców – sprzedawców obowiązku informowania konsumentów o ich prawach i obowiązkach wynikających z ustawy. ■

Nieuczciwe praktyki w sieci INTERNET

Jak wynika z danych Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej, nieuczciwe praktyki w sieci Internet są coraz częstsze. Tylko w styczniu br. zarejestrowano niemal 13 tys. wiadomości elektronicznych, wysłanych do konsumentów wyłącznie w celu zdobycia numeru konta lub hasła dostępu. UOKiK przystąpił do programu zwalczania nieuczciwych praktyk w sieci – *Spam Zombie* – powstałego pod auspicjami amerykańskiej Federalnej Komisji Handlu.

Wraz z rozwojem Internetu nasilają się również związane z nim nieuczciwe praktyki. Do najważniejszych należy problem niechcianej korespondencji przesyłanej drogą elektroniczną (ang. spam). Obecnie zjawisko to dotyczy już nie tylko nie zamawianych wiadomości otrzymanych za pomocą poczty elektronicznej, lecz obejmuje również krótkie wiadomości tekstowe (SMS) czy komunikatory internetowe.

Co gorsza, spam wykorzystywany jest już nie tylko do marketingu produktów i usług, ale coraz częściej stanowi narzędzie działań o charakterze kryminalnym – na przykład bezprawnego zdobywania numerów kont czy haseł dostępu. Nagminnie jest wysyłanie wiadomości sprawiających wrażenie pochodzących od zaufanych nadawców. Jak wynika z danych Międzynarodowej Unii Telekomunikacyjnej (ITU), zjawisko to (ang. phishing) przybiera coraz większe rozmiary – w samym tylko styczniu 2005 roku odnotowano niemal 13 tys. takich wiadomości elektronicznych oraz ponad 2,5 tys. wspierających te ataki stron internetowych. W porównaniu z październikiem ubiegłego roku jest to wzrost o prawie 300 procent.

Ze względu na skalę problemu nie zamawianej korespondencji elektronicznej i jej globalny wymiar, niemożliwe jest zwalczanie

tego problemu w ramach jednej instytucji czy nawet kraju. Dlatego Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów zaangażował się w szereg działań o charakterze międzynarodowym.

Najnowszą inicjatywą jest przystąpienie do programu *Spam Zombie* realizowanego pod auspicjami amerykańskiej Federalnej Komisji Handlu (FTC).

Obok UOKiK bierze w nim udział 35 instytucji rządowych z 25 krajów.

Pierwszym działaniem podjętym w ramach programu *Spam Zombie* jest opracowanie i przekazanie dostawcom usług internetowych listu zawierającego informacje o środkach zapobiegawczych, jakie mogą być zastosowane w celu ochrony konsumentów przed nie zamawianą korespondencją elektroniczną.

Warto podkreślić, że każdemu konsumentowi przysługuje możliwość zaskarżenia konkretnego przejawu spamu przez złożenie wniosku do organów ścigania.

Postępowanie – w sprawie o wykroczenie – prowadzone jest przeciwko osobie inicjującej wiadomość. Równie ważna jest wiadomość przedsiębiorców, którzy mogą skorzystać z drogi cywilnoprawnej. Przesyłanie nie zamówionej korespondencji drogą elektroniczną jest bowiem czynem nieuczciwej konkurencji. ■

Poniżej prezentujemy Państwu wzór tabeli do rocznych sprawozdań z działalności Powiatowych/Miejskich Rzeczników Konsumentów

**SPRAWOZDANIE
POWIATOWEGO (MIEJSKIEGO)
RZECZNIKA KONSUMENTÓW
W..... za 2005 r.**

Tabela nr 1. Zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony konsumentów.

Przedmiot sprawy	Rodzaj udzielonej porady			Ogółem
	telefoniczna	osobista	pisemna	
I. Usługi, w tym:				
bankowe				
ubezpieczeniowe				
systemy argentyńskie				
inne finansowe				
telekomunikacja (operatorzy telefonii stacjonarnej i komórkowej, TV kablowa)				
dostawa mediów (prąd, gaz, ciepło, woda)				
informatyczne				
motoryzacyjne (serwis)				
turystyczne i hotelarskie				
pralnicze				
remontowo - budowlane				
pocztowe				
medyczne				
dentystyczne				
edukacyjne (kursy językowe, szkolenia, szkoły niepubliczne)				
komunikacyjne				
transportowe				
kamieniarskie				
fotograficzne				
krawieckie				
lokalowe				
Inne				
II. Umowy sprzedaży, w tym:				
wyposażenie wnętrz				
sprzęt RTV i AGD				
sprzęt komputerowy				
odzież				
obuwie				
samochody i akcesoria				
nieruchomości				
materiały budowlane				
kosmetyki				
sprzęt sportowy				
sprzęt rehabilitacyjny				
art. spożywcze				
biżuteria				
zabawki				
zwierzęta				
plyty CD, DVD				
telefony komórkowe				
Inne				
III. Umowy poza lokalem i na odległość				

Tabela dostępna jest również na stronie internetowej Stowarzyszenia Konsumentów Polskich: www.skp.pl oraz Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: www.uokik.gov.pl !

Tabela nr 2: Wystąpienia do przedsiębiorców w sprawie ochrony interesów konsumentów.

Przedmiot sprawy	Ilość wystąpień ogółem	Zakończone pozytywnie	Zakończone negatywnie	Sprawy w toku
I. Usługi, w tym:				
bankowe				
ubezpieczeniowe				
systemy argentyńskie				
inne finansowe				
telekomunikacja (operatorzy telefonii stacjonarnej i komórkowej, TV kablowa)				
dostawa mediów (prąd, gaz, ciepło, woda)				
informatyczne				
motoryzacyjne (serwis)				
turystyczne i hotelarskie				
pralnicze				
remontowo - budowlane				
pocztowe				
medyczne				
dentystyczne				
edukacyjne (kursy językowe, szkolenia, szkoły niepubliczne)				
komunikacyjne				
transportowe				
kamieniarskie				
fotograficzne				
krawieckie				
lokalowe				
Inne				
II. Umowy sprzedaży, w tym:				
wyposażenie wnętrz				
sprzęt RTV i AGD				
sprzęt komputerowy				
odzież				
obuwie				
samochody i akcesoria				
nieruchomości				
materiały budowlane				
kosmetyki				
sprzęt sportowy				
sprzęt rehabilitacyjny				
art. spożywcze				
biżuteria				
zabawki				
zwierzęta				
plyty CD, DVD				
telefony komórkowe				
Inne				
III. Umowy poza lokalem i na odległość				

Tabela nr 3: Wytaczanie powództw na rzecz konsumentów.

lp.	Przedmiot sporu	Rozstrzygnięcie sądu		Sprawy w toku	Ilość powództw ogółem
		pozytywne (np. uwzględniające żądanie w zasadniczej części)	negatywne		
1.	Powództwa dotyczące reklamacji w zakresie niezgodności towaru z umową lub gwarancji towarów				
2.	Powództwa dotyczące niewykonania lub nienależytego wykonania usług				
3.	Przygotowywanie konsumentom pozwów dotyczących reklamacji w zakresie niezgodności towaru z umową lub gwarancji towarów				
4.	Przygotowywanie konsumentom pozwów dotyczących niewykonania lub nienależytego wykonania usług				
5.	Sprawy kierowane do rozpatrzenia przez sąd polubowny				
6.	Wstępowanie rzecznika konsumentów do postępowań				
7.	Inne				
	RAZEM				

Zakupy on-line w Unii Europejskiej – OCHRONA KONSUMENTÓW W PONADGRANICZNYM HANDLU ELEKTRONICZNYM

Zakupy towarów i usług za granicą przez Internet to bardzo dogodna i coraz częściej wybierana przez europejskich konsumentów forma transakcji. Rynek zakupów on-line w Europie wzrasta, ale rośnie też ilość problemów, z którymi spotykają się konsumenci. Konsumenci ciągle posiadają zbyt małą wiedzę o przysługujących im prawach i sposobach bezpiecznego korzystania ze sklepów internetowych, tym samym bardziej narażeni są na problemy wynikające z niesolidności lub wręcz nieuczciwości części sprzedawców internetowych. To główne wnioski zaprezentowanego 26.10.2005 r. tegorocznego Raportu Sieci Europejskich Centrów Konsumentycznych pt. „Europejski rynek zakupów on-line – analiza skarg konsumentycznych 2004”, dotyczącego problemów konsumentów europejskich w ponadgranicznych zakupach on-line. Sieć Europejskich Centrów Konsumentycznych odnotowuje wyraźny wzrost zainteresowania konsumentów zaku-

nych z handlem elektronicznym. Należy tu wymienić przede wszystkim oszukańcze listy elektroniczne, fałszywe loterie pieniężne, fałszywe internetowe firmy depozytowe, fałszywe witryny internetowe, wykorzystywanie tożsamości istniejących legalnie firm przez fałszywe firmy internetowe itp.

Odrębna grupa problemów zgłaszanych przez konsumentów dotyczy aukcji internetowych. Kupujący na aukcjach internetowych często nie są świadomi, że nie zawsze chroni ich prawo konsumentckie (w tym zwłaszcza Dyrektywa 97/7/WE o umowach na odległość), gdyż często uczestniczą w transakcjach, w których zarówno kupujący jak i sprzedawca są osobami prywatnymi.

Polski rynek handlu elektronicznego wchodzi w fazę wzrostu. Według *Money.pl* i *Gemius e-commerce 2005 Analiza i Prognozy* wskaźnik liczby klientów on-line w Polsce wynosi ok. 42,3%, co plasuje Polskę niedaleko

problem polskich konsumentów w ponadgranicznych transakcjach on-line w ramach jednolitego rynku dotyczy reklamacji wadliwych towarów. Problem ten wiąże się często z niedostateczną wiedzą konsumenta na temat wiarygodności zagranicznego przedsiębiorcy internetowego i proponowanych warunków transakcji oraz z trudnościami językowymi w porozumiewaniu się z przedsiębiorcą.

PRZYKŁAD SPRAWY KONSUMENCKIEJ ROZWIĄZANEJ Z POMOCĄ ECK

Konsument zakupił aparat cyfrowy we francuskim sklepie internetowym, poprzez wypełnienie formularza na stronie internetowej. Proces realizacji transakcji i warunki gwarancji zostały przedstawione na stronie internetowej m. in. po polsku. Zapłacił 800 zł. Towar został szybko dostarczony, a dodatkowe informacje konsument otrzymywał niezwłocznie. Po dwóch miesiącach konsument zgłosił wadę aparatu. Przedsiębiorca „zmusił” konsumenta do przesłania towaru do serwisu we Francji, na własny koszt. Następnie zażądał zapłaty za ekspertyzę 150 zł i za naprawę 1200 zł. Dzięki zgłoszeniu sporu do ECK przedsiębiorca zwrócił konsumentowi poniesione koszty i zaproponował kupon promocyjny na zakup nowego sprzętu.

Konferencja ECK w Warszawie

pami przez Internet. W roku 2004 zanotowano wzrost o 36% tego rodzaju zapytań w stosunku do roku 2003. **Wzrasta liczba skarg konsumentycznych związanych z ponadgranicznymi zakupami on-line** (wzrost o 45% w stosunku do roku 2003). Najczęstszy problem zgłaszany przez konsumentów dotyczy dostawy zamawianych towarów (41% skarg), w tym zwłaszcza niedostarczenia zamówienia (aż 31% skarg). Na drugim miejscu wymienić należy uszkodzenia i defekty dostarczonych produktów (25% skarg). Niepokojąco **rośnie także liczba i wyrafinowanie oszustw związa-**

średniej europejskiej wynoszącej 49%. Dodatkowo z tych samych badań wynika, że rynek e-commerce jest jednym z najszybciej rozwijających się i najbardziej perspektywicznych rynków w Polsce ze średnioroczną dynamiką przychodów (z ostatnich 4 lat) na poziomie 171%.

Europejskie Centrum Konsumentckie w Polsce odnotowuje także zaznaczające się zainteresowanie polskich konsumentów tematyką e-commerce (ok. 10% zapytań). Główny

Aby uniknąć problemów kupujący on-line powinni pamiętać o następujących kwestiach:

1. Zbadać wiarygodność przedsiębiorcy:
  - wybierać sklepy internetowe o ugruntowanej renomie lub rekomendowane przez osoby zaufane, pisma fachowe itp.;
  - wybierać sklepy posiadające certyfikaty bezpieczeństwa np. Euro Label, Trust UK i inne;
  - upewnić się, kto jest właścicielem witryny internetowej, gdzie ma swoją siedzibę sprzedawca, czy dane dotyczące sprze-

Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

Europejskie Centrum Konsumentckie
Tel. +48 22 556 01 18
Fax +48 22 556 03 59

www.konsument.gov.pl
info@konsument.gov.pl

dawcy zawarte na stronie; internetowej są pełne i odpowiadają danym zawartym w oficjalnych rejestrach handlowych.

2. Zbadać warunki transakcji:

- sprawdzić czy wszystkie niezbędne informacje są dostępne na stronie internetowej;
- sprawdzić zwłaszcza, jaka jest polityka przedsiębiorcy w kwestii reklamacji, zwrotu towarów i płatności;
- wybierać witryny, które proponują bezpieczne systemy płatności (bezpieczne połączenie, ikona kłódka);
- unikać płatności „z góry” w formie przekazów pieniężnych, bo trudno określić przepływy finansowe;
- sprawdzić czy sprzedawca podał pełną cenę – z uwzględnieniem wszelkich podatków, sprawdzić wysokość dodatkowych, być może ukrytych kosztów, takich jak VAT, cło, koszty dostawy, przesyłki pocztowej lub paczki;
- sprawdzić warunki gwarancji i dostępność usług gwarancyjnych i pogwarancyjnych w Polsce.

3. Zadbać o ochronę prywatności:

- sprawdzić zasady ochrony danych osobowych, tzw. politykę prywatności określona na stronie internetowej sklepu;
  - nie ujawniać danych osobowych i finansowych poprzez pocztę elektroniczną.
- Odpowiedzią na problemy konsumentów związane z elektronicznym handlem ponadgranicznym powinny być sprawnie działające sieci informacji i doradztwa konsumenckiego, takie jak Europejskie Centra Konsumenckie, systemy certyfikacyjne (np. Euro Label, Trust UK) oraz systemy pozasądowych metod rozstrzygania sporów w handlu on-line (ODR). Budowanie zaufania konsumentów do rynku on-line wymaga współdziałania partnerów społecznych – instytucji, organizacji konsumenckich i biznesowych. Udział, zwłaszcza tych ostatnich, w procesach samoregulacji i rozwoju systemów ODR jest niezbędny. Budowanie tego rodzaju mechanizmów leży w interesie samej branży, gdyż przekłada się na wzrost sprzedaży.

Według Internet Ombudsmana z Austrii, Juergena Gangoly: ODR naprawdę działa, fakty mówią same za siebie – od roku 2000 w Austrii aż 90% zgłaszanych problemów konsumenckich rozwiązano w ciągu tygodnia, a 75% rozwiązano metodami pozasądowymi (sądownictwo polubowne, mediacje etc). Odzyskano ponad 1 milion euro bez dodatkowych kosztów po stronie konsumenta i systemu sądowniczego. Do tej pory już 100 firm uzyskało certyfikat Internet Ombudsmana w Austrii.

Europejskie Centrum Konsumenckie kontynuować będzie akcje informacyjne i edukacyjne oraz doradcze, mające na celu poszerzenie wiedzy o regulacjach rządzących handlem elektronicznym, która pozwoli konsumentom na dokonywanie z większym zaufaniem zakupów poza granicami własnego kraju. ■

Od 2006 roku UOKiK będzie przewodniczył pracom Międzynarodowej Sieci Ochrony Konsumentów (ICPEN). Kandydatura Polski została przyjęta jednomyślnie

Głównym celem, powstałej w 1992 roku, Międzynarodowej Sieci Ochrony Konsumentów (International Consumer Protection and Enforcement Network – ICPEN) jest zapobieganie i zwalczanie nieuczciwych praktyk marketingowych o wymiarze międzynarodowym. Jako organizacja o zasięgu światowym Sieć gwarantuje kompleksowe, globalne podejście do zagadnień konsumenckich, niezależnie od różnic dzielących ustawodawstwa poszczególnych krajów. Celem jej działania jest wzmocnienie i poprawa egzekucji przepisów chroniących prawa słabszych uczestników rynku.

ICPEN opiera się na współpracy organizacji członkowskich, przede wszystkim w odniesieniu do problemów, jakie napotykają konsumenci w transakcjach o wymiarze transgranicznym – zwłaszcza dokonywanych drogą elektroniczną. Wymiana informacji w ramach Sieci umożliwia skuteczne prowadzenie śledztw i spraw sądowych przeciwko nieuczciwym lub nierzetelnym przedsiębiorcom. W skład ICPEN wchodzi instytucje zajmujące się ochroną konsumentów z 33 krajów całego świata.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów od 2002 roku bierze udział w organizowanych przez ICPEN Międzynarodowych Dniach Przeszukiwania Internetu. Ich celem stanowi promocja uczciwej przedsiębiorczości, edukacja internautów oraz zaakcentowanie obecności organów kontroli i nadzoru w sieci. Dane zebrane w trakcie systematycznego badania Internetu pozwalają ocenić charakter obrotu konsumenckiego *on-line* i problemów dotyczących tej płaszczyzny rynku. W ramach ICPEN do tej pory sprawdzono witryny między innymi pod kątem niezgodnej z prawem i wprowadzającej w błąd reklamy usług telefonii komórkowej skierowanej do dzieci i młodzieży, stron oferujących „szybki zysk”, artykuły paramedyczne oraz usługi turystyczne. Efektem było skierowanie do przedsiębiorców licznych pism z żądaniem dostosowania zawartości stron *www* do wymogów prawa. Większość właścicieli witryn internetowych dostosowała się do żądań Prezesa UOKiK. ■

Kandydatura Polski do objęcia prezydencji w Sieci Ochrony Konsumentów została przyjęta jednomyślnie. Już od 9 listopada UOKiK wchodzi w skład tzw. Trójki, tworzonej przez prezydentkę obecną (Koreę), poprzednią (Anglię) i przyszłą, czyli Polskę. Trójka jest w ramach ICPEN ciałem decyzyjnym. Na następne spotkanie, 26-28 marca 2006 roku, opracuje założenia strategii długookresowej dla organizacji.

W opinii UOKiK, istotnym zadaniem prezydencji polskiej będzie zaktualizowanie państw Europy Środkowo-Wschodniej. Włączając się szerzej we wspólne działania, mogą one wnieść do organizacji własne doświadczenia i dać ICPEN nowy impuls do rozwoju. Przedstawiciele UOKiK zgłosili również postulat systematycznego gromadzenia wiedzy o konsumentach. Tak uzyskana diagnoza powinna stanowić podstawę do intensywnych kampanii informacyjnych i długofalowych programów edukacyjnych. ICPEN może akcjom informacyjno-edukacyjnym nadać wymiar globalny. Już dziś konsumenci, którzy są przekonani, że padli ofiarą nieuczciwych praktyk w Internecie, mogą zarejestrować swoją skargę na stronie internetowej www.econsumer.gov, która stanowi ogólnoswiatowy mechanizm składania skarg do ICPEN w systemie *on-line*.

Objęcie w 2006 roku przez Polskę prezydencji w ICPEN oznacza większe zaangażowanie w inicjatywę Sieci, zmierzające do zapewnienia konsumentom bezpiecznego uczestnictwa w obrocie gospodarczym, w tym – dokonywanym drogą elektroniczną. Jednym z zamierzeń UOKiK jest przedstawienie polskich doświadczeń w prowadzeniu polityki konsumenckiej, a zwłaszcza nowatorskiego i unikalnego jej połączenia w jednym Urzędzie wraz z polityką ochrony konkurencji. Rozwiązanie to wzbudza duże zainteresowanie na forum europejskim i międzynarodowym – jako wskazujące kierunek pożądanego ewolucji w państwach, gdzie polityka antymonopolowa i polityka konsumencka są realizowane przez odrębne instytucje. ■

Projekt założeń do *Zielonej Księgi*, mającej ułatwić konsumentom dochodzenie roszczeń od przedsiębiorców naruszających prawo konkurencji, był jednym z tematów spotkania Dyrektorów Generalnych organów antymonopolowych Unii Europejskiej

Jednym z głównych tematów poruszonych w Brukseli 29 września br. był projekt założeń do *Zielonej Księgi* Unii Europejskiej. Dyskusja dotyczyła problemu tzw. *private enforcement*, czyli umożliwienia wszystkim uczestnikom rynku, w tym także konsumentom, samodzielnego przeciwstawiania się zachowaniom przedsiębiorców naruszających prawo antymonopolowe – przede wszystkim artykułu 81 Traktatu Unii Europejskiej, wprowadzającego zakaz porozumień ograniczających konkurencję oraz artykułu 82, zgodnie z którym niedozwolone jest nadużywanie pozycji dominującej.

Obecnie ochrona konkurencji w Europie realizowana jest głównie przez urzędy antymonopolowe. Niedoceniana zaś jest druga możliwość – przez sądy powszechne, działające na podstawie skargi podmiotów pokrzywdzonych (konsumentów lub przedsiębiorców). W przypadku uznania przez sąd argumentów, że kwestionowana praktyka narusza prawo antymonopolowe, przedsiębiorcy się jej dopuszczający (np. uczestnicy niedozwolonego porozumienia) byłiby zobowiązani do wypłaty odszkodowania na rzecz poszkodowanych uczestników rynku.

Zdaniem Komisji, aby możliwe stało się egzekwowanie prawa konkurencji przez sądy, wskazane jest między innymi obniżenie pułapu wymagań formalnych dla dowodów przedstawianych przez poszkodowanego. Ma to zwiększyć dostępność tej drogi dochodzenia roszczeń, ponieważ konsument w praktyce nie ma możliwości udowodnienia, na przykład, zawiązania zmowy cenowej. Innym ułatwieniem, postulowanym przez KE, jest wprowadzenie regulacji, zgodnie z którymi sądy cywilne byłyby związane decyzjami organów antymono-

Siedziba Komisji Europejskiej w Brukseli

polowych, stwierdzających stosowanie praktyki antykonkurencyjnej. Podobne rozwiązanie funkcjonuje już między innymi w Niemczech, gdzie rozstrzygnięcia wszystkich urzędów należących do Europejskiej Sieci Konkurencji (ECN) są wiążące dla sądów.

Inną kwestią wymagającą rozwiązania są wysokie koszty postępowań sądowych oraz powszechnie obowiązująca reguła, że ponosi je strona przegrywająca. W tym kontekście wystąpienie z powództwem wiąże się zawsze z ryzykiem finansowym.

Jak podkreśla Komisja Europejska, intencją opracowania *Zielonej Księgi* nie jest zastąpienie stosowania wspólnotowego prawa konkurencji w trybie publicznoprawnym procedurami cywilnymi. Przeciwnie, rozwiązanie to powinno zwiększyć skuteczność interwencji podejmowanych przez organy antymonopolowe, które będą mogły skupić się na zwalczaniu najpoważniejszych naruszeń konkurencji; sprawy mniejszej wagi natomiast będą dochodzone w trybie postępowania

cywilnego przed sądami powszechnymi. Dwa tryby stosowania wspólnotowego prawa antymonopolowego (publiczno- i prywatnoprawny) mają zatem pełnić funkcje komplementarne.

W części spotkania poświęconej analizom sektorowym, Dyrektor Generalny UOKiK – Adam Żółnowski przedstawił metodykę i zakres badań dokonywanych przez Urząd. Zaproponował, by sieć organów antymonopolowych rozpoczęła współpracę także i w tym zakresie, co spotkało się z przychylnością KE oraz państw członkowskich Unii.

Najważniejsze analizy przeprowadzane dotychczas przez UOKiK dotyczyły regulacji i restrykcji występujących w sektorze wolnych zawodów. Raport Urzędu był znaczącym wkładem do toczącej się dyskusji i w istotny sposób przyczynił się do kształtu nowej ustawy regulującej zawody prawnicze. Urząd przeprowadzał również badania na potrzeby przetargów na częstotliwości UMTS i GSM, wykorzystywane w telefonii komórkowej. ■

ROLA RZECZNIKA KONSUMENTÓW W ZAPEWNIENIU EFEKTYWNEJ OCHRONY INTERESÓW KONSUMENTÓW W ZREFORMOWANYM POSTĘPOWANIU PRZED SĄDEM POWSZECHNYM – WYBRANE ZAGADNIENIA –

Motywy udziału w dyskusji

Przedstawiona w tym artykule wypowiedź stanowi głos w dyskusji na temat skuteczności procesowej ochrony interesów¹ oraz roli rzecznika konsumentów, jaką odgrywa w urzeczywistnieniu tej ochrony.

Przepisy cywilnego prawa procesowego, obowiązujące do lutego 2005 r., nie stwarzały dogodnych warunków do prawidłowej praktyki w tej przestrzeni. Adekwatne do ocen pochodzących od uczestników postępowania sądowego były krytyczne refleksje wyrażane w nauce prawa².

W ostatnim roku doszło do znaczącej nowelizacji tej dziedziny prawa. Nie bez znaczenia dla kierunku reformy był impuls w postaci orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego, w których niektóre normy zawarte w Kodeksie postępowania cywilnego³ zostały poddane ocenie aksjologicznej.

Dokonane zmiany, będące wyrazem tendencji rzetelnego przemodelowania procedury, prowokują do poszukiwania odpowiedzi na pytania, czy wprowadzone zmiany mogą pozytywnie wpływać na zwiększenie efektywności ochrony interesów konsumentów oraz w jakim stopniu efektywność tej ochrony zdeterminowana jest procesową aktywnością rzecznika konsumentów.

Zakres przedmiotowy przedstawionych uwag

Rzetelna refleksja nad tą kwestią wymaga zakreślenia jej przedmiotowych granic. Ramy tego artykułu nie pozwalają bowiem na omówienie całości problematyki procesowej ochrony interesów konsumentów. Skupię się zatem wyłącznie na ochronie indywidualnych interesów konsumentów, do naruszenia których dochodzi w jednostkowym, umownym stosunku zobowiązaniowym, którego drugą stroną jest profesjonalista⁴.

¹/ mam na myśli jedynie usprawiedliwione, w świetle norm obowiązującego prawa, interesy konsumentów. Na temat interesu prawnego zob. w szczególności T. Rowiński, *Interes prawny w procesie cywilnym i w postępowaniu nieprocesowym*, Warszawa 1971.

²/ wypada wspomnieć chociażby wypowiedź E. Łętowskiej, *Prawo umów konsumenckich*, Warszawa 1999, s. 472 i nast. Autorka słusznie wskazuje nie tylko na przeszkody formalne dochodzenia roszczeń, ale również przeszkody tkwiące w świadomości sędziów rozstrzygających spory z udziałem konsumentów oraz niekorzystne nawyki w metodzie ich pracy.

³/ ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego, Dz. U. 1964, Nr 43, poz. 296 ze zmianami, której przepisy powoływane w dalszej części artykułu będą oznaczone skrótem „k. p. c.”. Zmiana k. p. c. będąca przedmiotem omówienia w tym artykule, została dokonana ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. 2004, Nr 172, poz. 1804), która obowiązuje od dnia 5 lutego br.

⁴/ ochrona zbiorowych interesów konsumentów dokonuje się w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. 2000, Nr 122, poz. 1319 ze zmianami). W działaniach opartych na przepisach tej ustawy rzecznicy konsumentów nie biorą bezpośredniego udziału.

⁵/ odrębnej prezentacji wymaga również udział rzecznika konsumentów w innych postępowaniach przed sądem powszechnym, w szczególności w sprawach o wykroczenia przeciwko interesom konsumentów.

Ograniczę się do ochrony urzeczywistnianej w postępowaniu rozpoznawczym przed sądem powszechnym orzekającym w pierwszej instancji. Podejmowana w postępowaniu prowadzonym w następstwie zaskarżenia orzeczenia sądu pierwszej instancji, w postępowaniu przed sądem polubowym, jak też w cywilnym postępowaniu zabezpieczającym i egzekucyjnym, wymaga odrębnego omówienia.

Konieczne było również pominięcie zagadnień związanych z udziałem w ochronie interesów konsumentów przed sądem powszechnym⁵, w postępowaniu cywilnym instytucji innych niż rzecznik konsumentów, w szczególności prokuratora i organizacji społecznych (organizacji konsumenckich), dopuszczonych do udziału w postępowaniu przed sądem na podstawie art. 55 – 63 k. p. c.

Pozycja rzecznika konsumentów w systemie instytucjonalnej ochrony interesów konsumentów

Omówienie pozycji prawnej rzecznika konsumentów w postępowaniu przed sądem powszechnym wymaga kilku uwag wyjaśniających status prawny rzecznika oraz zakres jego zadań.

Ochrona interesującej nas sfery praw należy do zadań instytucji publicznych. Określenie zakresu zadań poszczególnych instytucji oraz ich wzajemnych odniesień znalazło wyraz w przepisach ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000 r. W myśl zawartych w nim norm, ochrona indywidualnych praw konsumentów została wpisana przede wszystkim do katalogu zadań własnych samorządu terytorialnego szczebla powiatowego.

Rzecznik konsumentów, działający w strukturze samorządu powiatowego, nie podejmuje zatem zadań autonomicznych w stosunku do zadań samorządu, ale wyłącznie przypisane powiatowej jednostce samorządu.

W świetle przepisów wskazanej ustawy uzasadnione jest przekonanie, że rzecznik konsumentów jest umocowany do podejmowania wszelkich działań koniecznych w konkretnej sprawie do osiągnięcia efektywnej ochrony interesów konsumentów. Prawodawca nie skatalogował tych czynności, wymieniając jedynie przykładowo zadania poza procesowe oraz procesowe⁶.

Co to oznacza w praktyce? Oznacza to, że rzecznik konsumentów powinien angażować się w ochronę zagrożonego, indywidualnego interesu konsumenta w każdy dozwolony prawem sposób, jeżeli według jego oceny zastany stan faktyczny tego wymaga.

Skupiając się na aspekcie procesowym powinności rzecznika, powinien on nie tylko wytoczyć powództwo na rzecz konsumenta czy wstąpić, za jego zgodą, do toczącego się postępowania w każdym jego stadium, ale również uczestniczyć w postępowaniu wszczętym przez przedsiębiorcę, w którym interesy pozwanego konsumenta wymagają ochrony. Jedynym kryterium decydującym o zaangażowaniu się rzecznika w takim procesie powinna być zgoda konsumenta, a nie pozywającego go przedsiębiorcy⁷.

Zastanawiając się nad rolą rzecznika konsumentów, należy podkreślić jego pozycję w porównaniu z innymi podmiotami, które mogą brać udział w procesowej ochronie interesów konsumentów.

Aktywność procesowa rzecznika jest najbardziej zdeterminowana społecznie. Organizacje społeczne, które w myśl art. 61 k. p. c. mogą uczestniczyć w ochronie praw konsumentów w procesie cywilnym, aktywizują się tylko w sposób określony w akcie wewnętrznym (np. w statucie stowarzyszenia czy fundacji) i podejmują działania na miarę ich indywidualnych możliwości. Nie są zresztą przymuszone do działania, co powoduje, że organizacja konsumencka może odmówić inicjowania w interesie konsumenta procesu czy udziału w toczącym się procesie.

Inaczej rzecz się ma z rzecznikiem konsumentów, który jest ważnym ogniwem samorządu terytorialnego. Samorząd terytorialny jest przede wszystkim wspólnotą osób mieszkających na określonym terytorium, którego stopnie wyznaczają granice gminy, powiatu i województwa. Celem tej wspólnoty jest zaspokajanie indywidualnych i zbiorowych potrzeb jej członków. Rzecznik konsumentów jest powołany do zaspokajania potrzeb powiatowej wspólnoty samorządowej i w tym zakresie jest organem samorządu powiatowego⁸.

To stwierdzenie pociąga za sobą bardzo poważne konsekwencje. Rzecznik konsumentów, w odróżnieniu od organizacji społecznych, zawsze powinien być gotowy do podejmowania efektywnych działań, ponieważ taki imperatyw jest podstawą aktywności wszystkich organów samorządu terytorialnego oraz funkcjonujących w jego strukturze służb i jednostek organizacyjnych.

Wyrażona w ten sposób dyrektywa pragmatyki rzecznika stawia go na pierwszym miejscu wśród wszystkich uczestników postępowania sądowego, umocowanych do działania w interesie konsumentów.

Wyjaśnienie powodów, dla których rzecznik kon-

sumentów zobowiązany jest do podejmowania efektywnych działań na rzecz konsumentów, prowokuje do szukania odpowiedzi na dalsze ważne pytania. Pierwsze z nich dotyczy sposobów osiągnięcia powodzenia podejmowanej akcji procesowej.

Aktywność rzecznika postulowana czy konieczna?

Proces cywilny jest sformalizowanym⁹ sposobem uzyskania ochrony prawnej usprawiedliwionych praw, przysługujących osobie posiadającej podmiotowości prawną. Jest to zatem zespół czynności podejmowanych przez stronę przed sądem, ukierunkowanych na uzyskanie wiążącego je rozstrzygnięcia. Podział ról procesowych oraz zakres dozwolonej aktywności jest wyraźnie określony przez przepisy prawa procesowego¹⁰. Szybkość postępowania, jego efektywność, jak też trafność podjętego przez sąd rozstrzygnięcia jest w znaczący sposób uzależniona od stopnia staranności stron procesu oraz zakresu interwencji sądu.

Przedsiębiorca pozwany przed sąd, świadomy zasadności zgłoszonych przez konsumenta żądań, będzie dążył do przewleknięcia postępowania, mnożąc wnioski dowodowe, wszczynając postępowania incydentalne, podejmując próby zawieszenia postępowania oraz kwestionując decyzje sędziowskie, w szczególności skarżąc orzeczenie kończące postępowanie. Stąd aktywność rzecznika konsumentów z natury rzeczy jest wielopłaszczyznowa.

W pierwszym rzędzie powinien koncentrować się na poprawności własnych działań: czuwać nad zgodnością formalną i merytoryczną oraz terminowością składanych pism procesowych; właściwie formułować wnioski procesowe, w szczególności wnioski dowodowe¹¹; czuwać nad zupełnością postępowania dowodowego; poprawnie kwestionować orzeczenia wydane przez sąd, niezgodne z interesem konsumenta.

Na tym jednak jego rola się nie kończy. Rzecznik, będący pełnoprawnym uczestnikiem postępowania przed sądem, powinien na każdym etapie kontrolować poczynania przeciwnika. Prowadzi to do obrony przed rozmaitymi próbami przewleczenia procesu oraz narzucenia sądowi oceny materiału dowodowego, skutkującymi wydaniem orzeczenia odpowiadającego interesowi przedsiębiorcy wbrew usprawiedliwionemu interesowi konsumenta.

Czułość nad oddziaływaniem przeciwnika na przebieg i wynik procesu nie wyczerpuje jeszcze postulowanej staranności rzecznika konsumentów. Ma on jeszcze jednego „przeciwnika“ w osobie sądu rozpoznającego spór.

Na czym polega zagrożenie interesów konsumenta ze strony sądu¹²?

Najpoważniejszym zagrożeniem dla skuteczności wysiłków rzecznika konsumentów są błędy popełniane przez sąd w zakresie postępowania dowodowego.

Rzecznicy stwierdzają przypadki utraty kontroli nad wynikającym z przepisów prawa rozłożeniem ciężaru dowodu co do poszczególnych faktów wymagających dowodzenia. Skutkiem tego jest zbędnie

**Czy zmiany procedury cywilnej
korzystnie kształtują pozycję procesową
konsumenta
w sporze z przedsiębiorcą?**

Uważam, że zmiany procedury, które w bieżącym roku stały się wiążące dla sądu i stron procesu, nie pozwalają na udzielenie prostej odpowiedzi na postawione pytanie. Jednym z zasadniczych kierunków nowelizacji procedury jest uwolnienie aktywności uczestników postępowania sądowego od nadopiekuńczej roli sądu, prowadzącej do ulokowania go na pozycji bezstronnego arbitra, jaką pełnił w okresie międzywojennym i w pierwszych latach po zakończeniu wojny.

Konsekwencja Prawodawcy w dążeniu do przymodelowania postępowania sądowego¹³, według takiego zamysłu, wywołała niesłabnącą dyskusję w nauce prawa nad możliwością zagwarantowania konsumentowi sprawiedliwego procesu i słusznego rozstrzygnięcia. Niektórzy zabierający głos w dyskusji uznali kierunek tych zmian za zagrażający bezpieczeństwu konsumenta, jako strony z natury słabszej i przez to zasługującej na szczególną ochronę w procesie. Prezentowane są też bardzo ważne argumenty broniące trafności wprowadzonych zmian¹⁴.

W mojej ocenie obecny stan prawny stwarza większe możliwości sprawnego przeprowadzenia procesu i łatwiejszego przekonania sądu o konieczności udzielenia konsumentowi efektywnej ochrony prawnej. Wprowadzone ułatwienia procesowe wymagają jednak większego zaangażowania rzecznika konsumentów, którego właściwie zorientowana aktywność staje się rzeczywistym gwarantem omawianej sfery praw obywateli.

Dalsze uwagi, skupione na analizie kierunków reformy poszczególnych instytucji procesu cywilnego, mają za zadanie potwierdzenie zaprezentowanej tezy.

podjęty przez rzecznika trud przedstawienia dowodu w sytuacji, gdy dowód taki powinien przedstawić przedsiębiorca. Inną nieprawidłowością rodzącą przewlekłość postępowania jest dublowanie dowodów, tzn. przeprowadzanie dalszych dowodów zawioskowanych przez przeciwnika mimo, że wystarczający do oceny konkretnej okoliczności dowód został już przeprowadzony.

Niekorzystny dla konsumenta będzie również brak aktywności sądu w zakresie utrzymania wymaganej dyscypliny dowodowej. Zdarza się, że sąd nie wyciąga konsekwencji wobec przeciwnika procesowego, wobec nie przedstawienia dowodów w określonym terminie lub dopuszczenia się innego rodzaju uchybień procesowych (np. nie wskazania tezy dowodowej).

Rzecznika konsumentów mogą dotknąć innego rodzaju niedogodności ze strony sądu. Mam tu na myśli przypadki nieuzasadnionej odmowy przeprowadzenia wnioskowanych przez niego dowodów oraz przeprowadzania dowodów nieadekwatnych do rzeczywistej potrzeby, wynikającej z przytoczonych faktów. Zdarza się, na przykład, przeprowadzanie dowodu z opinii rzeczoznawcy w sytuacjach, gdy doświadczenie życiowe sędziego jest wystarczającą podstawą oceny trafności twierdzeń czy zarzutów stron.

Najbardziej dotkliwą w skutkach dla interesów konsumenta nieprawidłowością może być naruszenie zasad rządzących procesem, prowadzące do przejęcia przez sąd inicjatywy dowodowej i dyspozycji w procesie w zakresie, w jakim, według obowiązujących obecnie reguł procedury, jest to niedopuszczalne. Innymi słowy, sąd może poprzez nietrafne czy wręcz sprzeczne z prawem decyzje procesowe, w szczególności odnoszące się do dynamiki postępowania dowodowego, dążyć do wykrycia prawdy materialnej, co od lutego bieżącego roku nie znajduje usprawiedliwienia w przepisach procedury.

⁶ / w art. 37 użyte zostało sformułowanie „w szczególności” oznaczające, że Prawodawca poleca poszukiwanie rzeczywistego zakresu kompetencji poprzez odkrywanie celu instytucji, podpowiadając jedynie kierunek tych poszukiwań. Jest to odmienna technika tworzenia prawa od mechanizmu „numerus clausus”, tzn. zakreślania zamkniętego katalogu normowanych zachowań, którego nie można rozszerzać ani umniejszać w drodze wykładni.

⁷ / zestawienie art. 37 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z art. 63³ k. p. c. rodzi pewną wątpliwość. Pierwszy przepis upoważnia rzecznika do wstąpienia do toczącego się procesu, w którym zachodzi potrzeba ochrony interesów konsumenta, za jego zgodą. Oznacza to, że jeśli przedsiębiorca wytoczył proces konsumentowi, wówczas udział w nim rzecznika zależy wyłącznie od woli konsumenta. Drugi przepis został sformułowany w taki sposób, że jego literalna wykładnia uzależniałaby wstąpienie rzecznika do procesu wytoczonego konsumentowi pod warunkiem, że zgodzi się na to powód, czyli przedsiębiorca. Taka interpretacja prowadziłaby jednak do wykluczenia rzecznika z tego rodzaju procesów, ponieważ trudno sobie wyobrazić, aby przedsiębiorca zgodził się na wzmocnienie pozycji procesowej osoby, wobec której kieruje powództwo. Wykładnia celowościowa, której w tym wypadku przyznać należy pierwszeństwo, zobowiązuje do szerszego rozumienia roli rzecznika w procesie cywilnym, odpowiadającego celowi regulacji prawnej zawartej w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

⁸ / używam terminu „organ” rozumiejąc przez to, że organem samorządu terytorialnego jest nie tylko ten, którego w ten sposób nazywa przepis ustawy, lecz także ten, któremu norma w nim zawarta przypisuje określone wyrażnie kompetencje.

⁹ / zob. S. Cieślak, Wpływ nowelizacji KPC na stopień sformalizowania postępowania cywilnego, Monitor Prawniczy 2004, nr 21, s. 980-981.

¹⁰ / szerzej na temat istoty procesu cywilnego zob. w Z. Resisz: System Prawa procesowego cywilnego. Tom II, Wrocław, Warszawa, Kraków, Gdańsk, Łódź 1987, s. 13 i nast..

¹¹ / poważne znaczenie dla wyniku postępowania przed sądem ma właściwy dobór przez strony środków dowodowych. Zob. szerzej na ten temat A. Bąk, Czynniki i walory sprawnego postępowania w sprawie cywilnej, Rejent 2005, nr 3.

¹² / interesującą prezentacją procesowych skutków uchybień dowodowych sądu przedstawił J. Turek, Procesowe skutki uchybień dowodowych sądu, Monitor Prawniczy 2003, nr 5-6. Zob. również W. Siedlecki, Uchybienia procesowe w sądowym postępowaniu cywilnym, Warszawa 1971.

¹³ / ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. 2004., Nr 172, poz. 1804 jest kontynuacją zmian wprowadzonych ustawą z dnia 1 marca 1996 r. (Dz. U. 1996, Nr 43, poz. 189) i rozwiniętych w ustawie z dnia 24 maja 2000 r. (Dz. U. 2000, Nr 48, poz. 554). Na temat oceny kodyfikacji cywilnego prawa procesowego zob. J. Janowski, Nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego. Cz. I. Postępowanie rozpoznawcze, Monitor Prawniczy 2004, nr 19 oraz K. Knoppek, Zmierzch zasady prawdy obiektywnej, Paestra 2005, nr 1-2, s. 9 i nast.

¹⁴ / zobacz przykładowo T. Liszcz, Sprawiedliwość dla bogatych, Rzeczpospolita z dnia 27 lipca 2004 r. oraz Paragrafy eleganckie, ale bezduszne, Rzeczpospolita z dnia 29 lipca 2004 r.; podobnie E. Łętowska w wywiadzie udzielonym Gazecie Wyborczej, opublikowanym w numerze z dnia 23 września 2004 r. Inne stanowisko, w mojej ocenie słuszne, zajmują T. Pietrzykowski, B. Wojciechowski, Równość, prawda i sprawiedliwość w procesie cywilnym. Rozważania na tle nowelizacji k. p. c., Paestra 2004, nr 9-10, s. 11 i nast.

**Właściwe rozumienie naczelnych zasad
procesu cywilnego
warunkiem skutecznej akcji procesowej
rzecznika konsumentów**

Sprawne i efektywne poruszanie się w postępowaniu sądowym z pewnością wymaga znajomości przepisów prawa procesowego, ale nie jest to wystarczające. Niezbędna jest także umiejętność właściwego ich interpretowania, odnajdywania w jednostkowych regulach głębszego sensu, jaki nadał im Prawodawca. Istotną pomoc w prawidłowej wykładni przepisów procedury cywilnej stanowią formułowane w nauce prawa zasady, przy czym niektórym z nich nadaje się walor zasad naczelnych, innym przypisuje się drugorzędną, subsydiarną rolę¹⁵.

Rozumienie naczelnych zasad procesu cywilnego pozwala odczytać szeroki kontekst nadany regułom rozproszonym w szeregu przepisach, porozrzucanych w różnych częściach Kodeksu oraz dostrzec wzajemne związki występujące pomiędzy nimi.

Prezentowanie zmian poszczególnych przepisów, bez ujawniania ich wpływu na treść zasad rządzących procesem cywilnym, byłoby zajęciem płytkim intelektualnie i nie przydatnym dla praktyki. Przede wszystkim jednak nie pozwalałoby na wyjaśnienie wpływu dokonanych zmian legislacyjnych na efektywną ochronę konsumentów z udziałem rzecznika konsumentów.

**Aktywność procesowa konsumenta
i jego rzecznika w świetle zasady prawdy**

Prawodawca nowelizujący procedurę cywilną uczynił wyraźny krok w kierunku usunięcia z Kodeksu postępowania cywilnego pozostałości regulacji prawnych, statuujących zasadę prawdy obiektywnej, określanej też mianem prawdy materialnej.

W okresie, w którym działania podejmowane przed sądem zdeterminowane były przez zasadę prawdy obiektywnej, sąd rozpoznający spór miał obowiązek badać, czy dana czynność albo oświadczenie stron jest zgodne z rzeczywistym stanem rzeczy. Najważniejszą powinnością sądu było jednak dostateczne wyjaśnienie sprawy, oznaczające, że wyrok mógł zapaść dopiero po wyjaśnieniu wszelkich istotnych dla sprawy okoliczności faktycznych, a w konsekwencji, po przeprowadzeniu dowodów, jakie można było na te okoliczności przeprowadzić. W tych warunkach sąd był odpowiedzialny za wynik procesu w stopniu nie mniejszym od stron, ponieważ jego działania dowodowe uzupełniały braki aktywności dowodowej stron.

Obowiązywały wprawdzie przepisy procedury, pozwalające sądowi dyscyplinować strony nie wykazujące należytej aktywności dowodowej (np. art. 103 k. p. c. czy w art. 233 § 2 k. p. c.). Nieporadność strony bądź demonstrowana przez nią niechęć do przedstawiania stosownych dowodów nie zwalniała sądu z wyraźnie ukształtowanych obowiązków. Zakończenie postępowania, poprzez wydanie orzeczenia, było możliwe dopiero w chwili, gdy wyjaśnione zostały wszystkie okoliczności, składające się na rzeczywistość poddaną jego osądowi.

Była to istotna przyczyna niedomagań w sferze sprawności i szybkości postępowania sądowego.

Nie rzadko konsument i ich rzecznicy stykali się z praktyką przeprowadzania przez sąd dowodów „na wszelki wypadek”, aby tylko nie narazić się na zarzut nie wyjaśnienia wszystkich okoliczności sprawy istotnych dla rozstrzygnięcia.

Dokonane zmiany pozwalają stwierdzić, że obecnie jedną z naczelnych zasad procesu cywilnego jest zasada prawdy formalnej (sądowej). Wyraża się ona w powinności sądu ustalenia stanu faktycznego i prawnego, opisującego stosunek łączący strony tylko w granicach faktów przez nie przedstawionych oraz dowodów przeprowadzonych z ich inicjatywy¹⁶.

Przedstawiona wskazówka interpretacyjna powinna stanowić pomoc w analizie poszczególnych przepisów procedury.

Art. 224 § 1 k. p. c. wyznacza moment zamknięcia rozprawy. Poprzednio przewodniczący składu orzekającego miał obowiązek zamknięcia rozprawy, gdy w ocenie sądu sprawa została dostatecznie wyjaśniona. Obecnie następuje to w chwili, gdy zostaną przeprowadzone dowody i udzielono stronom głosu. Proces kończy się w momencie wyczerpania środków dowodowych potwierdzających twierdzenia i zarzuty przedstawione przez strony. Według wcześniejszego stanu prawa wydanie orzeczenia następowało po wykorzystaniu wszelkich możliwych do wykorzystania, w przekonaniu sądu (a nie koniecznie stron), środków dowodowych.

W tej sytuacji należy kontrolować przebieg postępowania dowodowego. Stwierdzając, że zostały przeprowadzone wszystkie dowody przez niego zawioskowane i dopuszczone przez sąd na wniosek przeciwnika, rzecznik konsumentów powinien wnieść o zamknięcie rozprawy i wydanie orzeczenia, co pozwoli na eliminację niekończących się inicjatyw dowodowych strony przeciwnej.

Rodzi się w tym miejscu dodatkowy postulat pod adresem rzecznika konsumentów. Koniecznie powinien zwrócić uwagę na warunki określone przez sąd przeciwnikowi dla jego aktywności dowodowej. Z przepisów prawa procesowego¹⁷, jak i z decyzji sędziowskiej wynikają terminy, w jakich wnioski dowodowe powinny być złożone. W wypadku uchybienia terminowi przez przeciwnika, rzecznik powinien zwrócić sądowi na ten fakt uwagę i domagać się wyłączenia konsekwencji procesowych, w szczególności polegających na niedopuszczeniu dowodów zgłoszonych z naruszeniem ustalonych reguł.

Przepis art. 229 w brzmieniu przed nowelizacją zwalniał sąd od obowiązku przeprowadzenia dowodu co do faktu przyznanego przez przeciwnika procesowego, jeżeli przyznanie nie budziło wątpliwości co do swej zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy. Obecnie sąd może oprzeć się na przyznaniu faktu przez stronę przeciwną w każdym wypadku, jeśli tylko przyznanie nie budzi wątpliwości.

Zwracam w tym miejscu uwagę na konieczność dokonania przez rzecznika selekcji faktów przyznanych przez przeciwnika w celu wyeliminowania dopuszczenia przez sąd zbędnych dowodów. W tym

celu każde pismo procesowe przeciwnika, w szczególności jego pierwsze pismo złożone w sprawie, powinno być starannie przeanalizowane w celu ustalenia, które fakty przedstawione w pozwie zostały przez pozwanego zanegowane, jakie dowody powinny być co do tych faktów przeprowadzone oraz na której stronie procesu ciąży obowiązek ich zgłoszenia (z czym co do zasady wiąże się powinność wyłożenia zaliczki na koszty postępowania).

Na podstawie tak prowadzonego „monitoringu” stanu faktycznego, rzecznik będzie mógł w stosownym momencie zgłosić właściwe dowody, a także – co jest z punktu widzenia efektywności procesu nie mniej ważne – we właściwym momencie oponować wobec dopuszczenia dowodu wnioskowanego przez przeciwnika, zbędnego w świetle wskazanego przepisu procedury.

Dalsze ucieleśnienie zasady prawdy formalnej znajdujemy w art. 317 § 1 k. p. c., określającym przesłanki wydania wyroku częściowego.

W dotychczasowym brzmieniu, wydanie takiego wyroku było możliwe tylko pod warunkiem dostatecznego wyjaśnienia do rozstrzygnięcia części żądania lub niektórych z żądań zawartych w pozwie. Obecnie wydanie wyroku częściowego jest możliwe wówczas, gdy część żądania lub niektóre z żądań pozwu nadają się do rozstrzygnięcia. Sąd nie ma zatem obowiązku analizowania stanu sprawy pod kątem osiągnięcia stanu pewności co do pełnego i prawdziwego ustalenia stanu rzeczy. Sąd podejmuje decyzję na podstawie „prawdy sądowej”, tj. na podstawie faktów i dowodów przedstawionych przez strony.

Inny istotny przepis materializujący tę zasadę został zamieszczony w art. 339 § 2 k. p. c.

Podobnie, jak poprzednio omówiony, warunkował podjęcie określenia czynności przez sąd od braku wątpliwości co do zgodności z prawdziwym stanem rzeczy. Pod takim warunkiem możliwe było wydanie wyroku zaocznego na podstawie twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych, doręczonych pozwanemu przed rozprawą. Aktualnie sąd może w takich warunkach wydać wyrok zaoczny, jeżeli nie powziął uzasadnionych wątpliwości co do twierdzeń powoda o okolicznościach faktycznych oraz w braku stwierdzenia przytoczenia przez powoda takich okoliczności w celu obejścia prawa.

Rzecznik konsumentów powinien zatem domagać się wydania wyroku zaocznego bez przeprowadzenia dalszych dowodów, jedynie w oparciu o zgłoszone

twierdzenia i dowody, jeżeli zachodzą określone w procedurze przesłanki uzasadniające jego wydanie.

Przedstawione zmiany¹⁸ nie są owocem kosmetycznych zabiegów legislacyjnych, ale gruntownej przebudowy modelu procesu, prowadzącej do zmiany standardów orzekania.

Zasada dyspozycyjności czy oficjalności?

Sprawny proces cywilny wymaga wyraźnego podziału ról procesowych i określenia kompetencji osób w nim uczestniczących. Jeżeli sąd ma decydujący głos w wyznaczeniu przedmiotu procesu oraz rozporządzaniu środkami prawnymi, oznacza to, że taki proces podporządkowany jest zasadzie oficjalności. W takim modelu sąd „wie lepiej” od strony, jak określić żądanie i jak je w toku procesu modyfikować. „Trafniej oceni”, czy cofnięcie pozwu przyniesie jej korzyść oraz, czy zawarcie ugody z przeciwnikiem przyniesie jej korzyść.

Jeżeli natomiast strona swobodnie ustala zakres rozpoznania oraz samodzielnie podejmuje węzłowe dla dynamiki i bytu procesu decyzje, wówczas możemy uznać, że postępowanie oparte jest na zasadzie dyspozycyjności¹⁹.

Omawiana nowelizacja Kodeksu postępowania cywilnego usunęła pozostałości wcześniejszej swobody sądu w tym zakresie.

W przepisie art. 321 k. p. c. usunięto paragraf drugi pozwalający sądowi na orzekanie ponad żądanie określone w pozwie, w sprawach o roszczenia alimentacyjne i o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym. Oznacza to, że sąd prowadzi postępowanie wyłącznie w granicach żądania wyrażonego w pozwie, zarówno co do jego rodzaju, jak i zakresu (wysokości). Sąd jest związany wolą powoda także wówczas, gdy powództwo na rzecz konsumenta wytacza rzecznik konsumentów. Pod rządem przepisów procedury w poprzednim brzmieniu sąd musiał brać pod uwagę roszczenia wynikające z przytoczonych przez powoda faktów także wtedy, gdy powód ich nie zgłaszał albo gdy zgłaszał je w rozmiarze mniejszym niż usprawiedliwiony wynikiem postępowania²⁰.

Uprawnienie sądu do orzekania ponad żądanie ustąpiło miejsca zobowiązaniu przewodniczącego składu orzekającego do pouczenia strony powodowej, występującej bez adwokata lub radcy prawnego o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez

^{15/} naczelne zasady interesującej nas dziedziny prawa stanowią ideę przewodnie całego postępowania cywilnego. W nauce prawa uważa się, że stanowią one normy prawne również wtedy, gdy nie wynikają z konkretnego przepisu prawa, będąc pewną ogólną myślą rodzącą się z refleksji nad zespołem przepisów prawnych. Zob. szersze uwagi na ten temat: K. Korzan, Naczelne zasady wymiaru sprawiedliwości i naczelne zasady postępowania nieprocesowego, Rejent 2004, nr 7, s. 9 i nast.

^{16/} zob. np. J. Jankowski w: Zasady procesowe. Postępowanie przyspieszone – sprawozdanie z seminarium pt. „Problemy nowelizacji k. p. c.”, Monitor Prawniczy 2005, nr 9, s. 422 i nast.

^{17/} zob. dla przykładu art. 207 § 2 i 3 k. p. c.; art. 344 § 2 k. p. c.; art. 505 § 1 k. p. c. a także możliwość pominięcia dowodu na podstawie art. 217 § 2 k. p. c.

^{18/} prezentacja przepisów k. p. c., wyrażających zasadę prawdy formalnej, ma charakter ilustracyjny. Ramy artykułu nie pozwalają na dogłębną analizę zagadnienia. W tym miejscu należy jedynie zwrócić uwagę na przepis art. 499 pkt 2 k. p. c. regulujący okoliczności wyłączające dopuszczalność orzeczenia w formie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. Prawodawca pozwala obecnie na rezygnację z takiej formy decyzji sędziowskiej, gdy przytoczone przez powoda okoliczności budzą wątpliwości.

^{19/} szerzej na temat tych zasad zobacz w cytowanych pracach J. Jankowskiego.

^{20/} podobne obowiązki spoczywały na sędzię pracy w myśl art. 477¹ k. p. c. Obecnie zastąpiono je powinnością przewodniczącego składu orzekającego udzielenia powodowi stosownego pouczenia.

niego faktów w zakresie oznaczonym w art. 212 zdanie 3 k. p. c. Udział rzecznika konsumentów w procesie nie zwalnia przewodniczącego składu od obowiązku udzielenia stosownego pouczenia.

Problem równości praw stron procesu z udziałem konsumenta

Nie mniejsze znaczenie dla obecnego kształtu procesu cywilnego ma respektowanie zasady równości stron, określanej też mianem zasady równouprawnienia. Konstytucyjna gwarancja równości wszystkich obywateli wobec prawa, wyrażona w art. 32 ust. Ustawy Zasadniczej, prowokuje do dyskusji nad koniecznością odstąpienia od tej reguły na rzecz szczególnej ochrony określonych grup społecznych jako z natury słabszych, w imię wyrównania ich szans w postępowaniu przed sądem.

Problem ten nabiera aktualności, w szczególności w odniesieniu do potrzeby zagwarantowania właściwej ochrony praw konsumentów. Nie sposób kwestionować przekonania, że osoba zawierająca umowę z przedsiębiorcą, niezwiązaną z jej działalnością gospodarczą lub zawodową jest „z natury” słabszą stroną stosunku prawnego, a w konsekwencji słabszą stroną w procesie²¹.

Nie kwestionując trafności tej tezy nie podzielam jednak przekonania jej obrońców co do zakresu konsekwencji z niej wyprowadzonej. Uważam za słuszne odstąpienie przez Prawodawcę od dyferencjacji praw poszczególnych grup uczestników postępowania sądowego i powrotu do zapewnienia im równych praw w postępowaniu przed sądem. Tylko w takich warunkach proces cywilny może stać się przestrzenią rzeczywistej ochrony interesów prawnych osób, biorących w nim udział na równych zasadach.

Zmianom procedury we wskazanym kierunku powinno towarzyszyć dalsze doskonalenie instytucjonalnych form niesienia pomocy osobom, które bez niej nie mogą skutecznie dochodzić swoich praw przed sądem. Dotyczy to w znacznej mierze instytucji rzecznika konsumentów, wymagającej gruntownej przebudowy systemowej.

Przyjrzyjmy się teraz konkretnym przepisom procedury, których treść ujawnia kształt nadany zasadzie równości stron procesu cywilnego.

Pierwszy przepis z tej grupy zawarty jest w art. 5 k. p. c.

W brzmieniu sprzed nowelizacji zobowiązywał sąd do udzielania stronie działającej bez pełnomocnika, w osobie adwokata czy radcy prawnego, potrzebnych wskazówek co do czynności procesowych oraz pouczenia ich o skutkach prawnych tych czynności i skutkach ich zaniedbań. Sąd był zatem zobowiązany do „prowadzenia za rękę” strony występującej w procesie bez profesjonalnego pełnomocnika, co w praktyce niejednokrotnie oznaczało naruszenie zasady równości stron, ponieważ jedna z nich była w toku całego postępowania dokładnie przez sąd instruowana co do czynności procesowych, które należało podjąć²².

Przedmiotowy obowiązek sądu miał tak wysoką rangę, że jego zaniedbanie stanowiło podstawę zażalenia orzeczenia sądu.

Norma zawarta w omawianym przepisie została zmieniona w ten sposób, że aktywność sądu zredukowano jedynie do udzielania stronie działającej bez pełnomocnika, w osobie adwokata czy radcy prawnego, niezbędnych pouczeń co do czynności procesowych. Jednocześnie sąd uzyskał swobodę oceny celowości udzielania takich pouczeń. Udzielenie wskazówek następuje tylko w razie uzasadnionej potrzeby.

Dotychczasowy obowiązek sądu udzielania pomocy słabszej stronie procesu został zastąpiony dyskrecyjnością sędziowską. Prowadzi to nie tylko do usprawnienia i przyspieszenia procesu cywilnego, lecz także do zmiany paternalistycznej dotychczas relacji między opiekuńczym sądem a obywatelem na rzecz relacji bardziej liberalnej, partnerskiej pomiędzy instytucją publiczną a obywatelem²³.

Zwróćmy także uwagę na art. 184 k. p. c. określający granice weryfikacji ugody zawartej przez uczestników sądowego postępowania pojednawczego. Odstąpiono od sądowej kontroli dopuszczalności ugody pod względem zgodności jej treści z usprawiedliwionym interesem stron. Przepis ten w aktualnym brzmieniu pozwala sądowi uznać zawartą ugodę za niedopuszczalną tylko wówczas, gdy jej treść jest niezgodna z prawem lub zasadami współżycia społecznego albo zmierza do obejścia prawa.

Sąd został również uwolniony od czuwania nad zgodnością ugody, zawartej w postępowaniu rozpoznawczym, z usprawiedliwionym interesem każdej strony procesu (art. 223 § 2 k. p. c. w zw. z art. 203 § 4 k. p. c.). Tendencja do ujednolicenia w całym postępowaniu cywilnym przesłanek ingerencji sądu w treść zawartej przed nim ugody jest oceniana jako pozytywny przejaw usuwania normatywnych zagrożeń dla równouprawnienia stron postępowania sądowego²⁴.

Tendencja ta znalazła również wyraz w zmienionej treści art. 212 k. p. c, w którym ingerencja przewodniczącego składu orzekającego została uzależniona od stwierdzenia uzasadnionej potrzeby i ograniczona do udzielenia niezbędnych pouczeń (wcześniej obowiązek ten polegał na udzielaniu stronom odpowiednich pouczeń i wskazówek). Teraz przewodniczący poucza powoda, działającego bez profesjonalnego pełnomocnika, o roszczeniach wynikających z przytoczonych przez niego faktów. Zwiększona aktywność przewodniczącego jest dopuszczalna jedynie w sprawach o alimenty oraz o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym.

Zakres dozwolonej aktywności przewodniczącego należy interpretować ścisłajaco. Oznacza to, że w innych sprawach powód nie może być instruowany co do roszczeń wynikających ze wskazanego przez niego stanu faktycznego. Uważam, że wyłączenie możliwości udzielania przez przewodniczącego stosownych pouczeń w tej kategorii spraw, może stanowić zagrożenie interesów konsumentów, którzy ponieśli szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny.

Dyskusja nad trafnością dokonanych zmian przepisów przywracających zasadę równości stron,

zapewne szybko się nie skończy. Podobnie jak nie ustana kontrowersja związana z rozumieniem sposobu działania sądu bądź przewodniczącego w razie stwierdzenia potrzeby udzielenia pouczeń²⁵.

Jakie wnioski płyną z przedstawionych uwag dla rzecznika konsumentów?

Przede wszystkim wymagają samodzielności w podejmowaniu akcji procesowej. Rzecznik konsumentów, nie mogąc liczyć w obecnej sytuacji prawnej na instruowanie przez sąd co do pożądanych dla ochrony konsumenta zachowań procesowych i ich skutków, musi wyćwiczyć się w szybkiej ocenie sytuacji i właściwym reagowaniu na zdarzenia mające miejsce w procesie.

Ponieważ konsument dochodzący swoich praw przed sądem jest zasadniczo na słabszej pozycji, wzrasta zapotrzebowanie na efektywną ich ochronę poprzez udział w procesie rzecznika konsumentów. Uzasadniony jest również postulat, aby rzecznik brał udział w każdym procesie o ochronę praw konsumentów. Uważam, że sąd powinien stosować art. 59 k. p. c., kierując się art. 63⁴ k. p. c.. Niestety, niezadowolająca konstrukcja prawna tej ważnej instytucji społecznej, jak też obciążenie obowiązkami niewspółmierne do możliwości prawidłowego wywiązania się z nich, czynią przedstawiony postulat niemożliwym do urzeczywistnienia.

Zmiany prawa w tym zakresie są konieczne, ponieważ reforma procedury cywilnej wymusza profesjonalną ochronę interesów strony procesu. Bez niej statystyczny konsument nie będzie mógł efektywnie bronić swoich praw przed sądem. Dekretowana w przepisach k. p. c. równość uczestników postępowania będzie w tych warunkach wyłącznie równością formalną.

Kontrydiktoryjność – dobrodziejstwo czy zagrożenie dla procesowej ochrony interesów konsumenta?

Dynamika procesu cywilnego nie jest traktowana przez jedną tylko zasadę procesową. Jego kształt i wewnętrzny rytm wyznacza cały pakiet zasad, pozostających wobec siebie w stosunku harmonii i dopełnienia.

Istotnym uzupełnieniem uwag dotyczących wpływu zmian modelu procesu cywilnego na ochronę praw konsumenta, w której uczestniczy rzecznik konsumentów, musi być choćby krótka refleksja nad zasadą kontrydiktoryjności.

Zasada kontrydiktoryjności w czystej, teoretycznej postaci wyraża się w imperatywie gromadzenia materiału dowodowego wyłącznie przez uczestników postępowania, z wyłączeniem autonomicznej aktywności sądu. Jak podkreśla się w nauce prawa²⁶, w historii polskiego procesu cywilnego w minionym stuleciu, nie została ona w takiej postaci wdrożona.

W kodeksie postępowania cywilnego, przed jego nowelizacją w 1996 r., zastrzeżono uprawnienie sądu nie tylko do dopuszczenia z urzędu dowodu potrzebnego do rozstrzygnięcia sprawy, lecz także do zarządzenia odpowiedniego dochodzenia dla ustalenia koniecznych dowodów. W doktrynie podkreślano, że ingerencja sądu nie powinna być nadmierna, ponieważ groziłoby to naruszeniem zasady kontrydiktoryjności²⁷.

Nie mniej jednak, zasada kontrydiktoryjności była w rzeczywistości podporządkowana zasadzie prawdy materialnej, która tolerowała jej stosowanie, o ile w konkretnej sytuacji nie zachodziła potrzeba ingerencji sądu w postępowanie dowodowe.

Nowela procedury cywilnej dokonana w 1996 r. pozbawiła sąd możliwości prowadzenia dochodzenia w celu poszukiwania dowodów koniecznych dla rozstrzygnięcia sporu. W świetle zmienionego art. 232 k. p. c. sąd może dopuścić dowód nie wskazany przez strony, ale nie jest już odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego²⁸.

W obecnym stanie prawnym odpowiedzialność za wynik procesu spoczywa wyłącznie na jego stronach (art. 3 k. p. c.). Ciężar dowodu obciąża tę z nich, która z przytoczonych faktów wywodzi skutki prawne (art. 6 k. c.). Uprawnienie sądu do dopuszczenia dowodu, nie wskazanego przez strony, ma charakter wyjątkowy²⁹ i nie może być traktowane jako jego obowiązek. Korzystając z tego uprawnienia nie upoważnia wykroczenia poza granice żądania ani poza zakres stanu faktycznego, uzasadniającego żądanie zgłoszone przez stronę. Obowiązkiem

^{21/} konieczność ochrony praw konsumentów jest istotnym imperatywem aksjologii tak europejskiej, jak i amerykańskiej. Zob. na ten temat E. Łętowska, *Ustawa o ochronie niektórych praw konsumentów. Komentarz*, Warszawa 2000, s. 25.

^{22/} pod rządem wcześniejszych przepisów przekonywano, że równość stron procesu jest możliwa do uzyskania poprzez wyrównanie szans strony działającej bez pełnomocnika w osobie profesjonalisty. Zob. np. K. Piasecki w: *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Tom I, Warszawa 1996, s. 69.

^{23/} szersze uzasadnienie zaprezentowanej tendencji przedstawili T. Pietrzykowski, B. Wojciechowski w artykule wskazanym w przypisie 14.

^{24/} zob. np. J. Dominowska, *Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego – zmiany wprowadzone w postępowaniu rozpoznawczym* ustawa z dnia 2 lipca 2004 r., *Przegląd Sądowy* 2005, nr 4, s. 21.

^{25/} M. Manowska stoi na stanowisku, że sąd nie ma pełnej swobody w decydowaniu o udzieleniu stronie pouczeń. Jej zdaniem, stwierdzenie istnienia uzasadnionej potrzeby rodzi po stronie sądu obowiązek udzielenia pouczenia. Zob. M. Manowska, *Zmiany w kodeksie postępowania cywilnego wprowadzone w 2004 r.*, *Przegląd Sądowy* 2005, nr 4, s. 5. Innego zdania jest J. Jankowski, *Nowelizacja (...)*, s. 877.

^{26/} zob. A. Stefaniak, *Onus probandi w procesie cywilnym*, Lublin 1972, s. 103 i nast.

^{27/} zob. np. K. Piasecki w: *Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem. Tom 2 Postępowanie rozpoznawcze*, Warszawa 1989, s. 410-411.

^{28/} tak wyraził tę intencję Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, OSNCPiUS 1999, nr 20, poz. 662. Zob. na temat zasady kontrydiktoryjności A. Jakubecki, *Kontrydiktoryjność a poznanie prawdy w procesie cywilnym w świetle zmian w k. p. c.*, *Przegląd Sądowy* 1998, nr 10, s. 68 i nas.; M. Malczyk, *Dopuszczenie dowodu z urzędu w procesie cywilnym*, *Przegląd Sądowy* 2000, nr 6.

^{29/} takie stanowisko zajął Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 25 marca 1998, II CKN 656/97, OSNC 1998, nr 12, poz. 208.

sądu jest przeprowadzenie dowodu z urzędu jedynie w razie stwierdzenia, że strony prowadzą fikcyjny proces³⁰.

Zamiast tego, bardziej pożądane jest koncentrowanie się przez sąd na właściwym ukierunkowaniu aktywności dowodowej stron, poprzez właściwe przygotowanie rozprawy i zadawanie stronom pytań oraz udzielanie stosownych pouczeń (art. 208, 212 k. p. c.). Powinien również nadać właściwą dynamikę postępowaniu dowodowemu poprzez czuwanie nad szybkością i sprawnością postępowania (art. 217 k. c.).

Przywrócenie właściwej rangi zasadzie kontradyktoryjności w nowym świetle ukazuje zaangażowanie rzecznika konsumentów, występującego przed sądem w obronie interesów konsumentów. Zmodernizowanie relacji sąd-strona procesu i wyeksponowanie priorytetu aktywności jego uczestników w uzyskaniu zadowalającego rezultatu usuwa wszelkie wątpliwości co do zakresu stopnia staranności rzecznika.

W świetle aktualnych reguł procesu cywilnego, rzecznik konsumentów ma bezpośredni wpływ na jakość prowadzonego postępowania, w szczególności na szybkość i zupełność ustalenia stanu faktycznego oraz przeprowadzenie niezbędnych dowodów.

Kilka uwag dotyczących innych zmian procedury cywilnej³¹

Przedstawione dotychczas uwagi, dotyczące nowelizacji interesującej nas dziedziny prawa, koncentrowały się na przepisach Kodeksu postępowania cywilnego pozwalających uchwycić zasadniczy rys naczelnych zasad procesu cywilnego.

Oprócz nich dokonano szeregu zmian o charakterze redakcyjnym, technicznym, dostosowując język ustawy do terminologii używanej w innych aktach prawnych (np. art. 17 pkt 2, 33, 109, 161, 207 § 3 k. p. c.). W szeregu przepisach usunięto sformułowania nieadekwatne do instytucji zreformowanego wymiaru sprawiedliwości, dostosowując nazewnictwo sądów do dawno dokonanych zmian (usunięto określenia „sąd powiatowy”, czy „sąd wojewódzki”, zastępując oznaczeniami „sąd rejonowy”, „sąd okręgowy”).

Wprowadzono także istotne zmiany merytoryczne w dotychczasowych instytucjach procesu. Przyjrzymy się kierunkom najistotniejszych zmian. Przepis art. 8 k. p. c. odpowiada na zapotrzebowanie w zakresie jednoznacznego ustalenia³² zakresu, w jakim organizacje społeczne mogą uczestniczyć w procesie cywilnym. Dopuszczone do udziału w nim zostały organizacje społeczne, których zadanie statutowe nie polega na prowadzeniu działalności gospodarczej. Decyduje zatem przedmiot działalności suwerennie przez nie ukształtowany. Konsekwencją zmiany tego przepisu jest nowelizacja art. 61 k. p. c. Zrezygnowano w nim z arbitralnego ustalania wiążącej sąd listy organizacji społecznych dopuszczonych do udziału w procesie, określając jedynie kategorie interesów społecznych, będących przedmiotem aktywności tych organizacji.

Zmianie uległy reguły określające właściwość rzeczową sądów.

Sąd rejonowy jest właściwy do rozpoznania w pierwszej instancji sprawy, w której wartość przedmiotu sporu nie przekracza 75 000,00 zł (art. 17 pkt 4 k. p. c.). Podwyższona została również wartość przedmiotu sporu w postępowaniu uproszczonym. W tym trybie obligatoryjnie są rozpoznawane sprawy o roszczenia wynikające z umów, jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 10 000,00 zł, a w sprawach o roszczenia wynikające z rękojmi, gwarancji jakości lub niezgodności towaru konsumpcyjnego z umową sprzedaży konsumenciej nie przekracza tej kwoty (art. 505¹ k. p. c.).

Istotne znaczenie w zakresie właściwości miejscowej sądu, rozpoznającego spór z udziałem konsumenta, ma zmiana art. 33 k. p. c. Przepis ten pozwala na wytoczenie powództwa przeciwko przedsiębiorcy przed sądem, w którego okręgu znajduje się zakład główny lub oddział jego przedsiębiorstwa, jeżeli roszczenie pozostaje w związku z działalnością tego zakładu lub oddziału. Rozpoznanie sporu przez ten sąd może być korzystniejsze dla konsumenta w sytuacji, gdy miejsce zamieszkania lub siedziby przedsiębiorcy znajduje się w okręgu innego sądu, znacznie oddalonego od miejsca zamieszkania konsumenta. Brak regulacji zawartej w art. 33 k. p. c. oznaczałby konieczność stosowania przepisów o właściwości ogólnej (art. 27 i 30 k. p. c.).

Nie bez znaczenia dla usprawnienia postępowania jest regulacja dopuszczająca odrzucenie ponownego wniosku o wyłączeniu sędziego, jak też oczywiście bezzasadnego wniosku w tym przedmiocie. Dodany przepis art. 53¹ k. p. c. zastąpił regułę zawartą w uchylonym, wskutek interwencji Trybunału Konstytucyjnego, art. 53 k. p. c. Nowy przepis budzi jednak w nauce prawa poważne wątpliwości³³.

W kwestii pełnomocnictwa procesowego zmiany dotyczą poszerzenia kręgu osób legitymowanych do występowania przed sądem w charakterze pełnomocników procesowych (art. 87 k. p. c.). Przywrócono tym samym pierwotny zakres umocowania. Nadto, na uwagę zasługuje również nowe uregulowanie przymusu adwokacko – radcowskiego, zarówno pod względem treści, jak i umiejscowienia przepisów w Kodeksie³⁴ (art. 87¹ k. p. c.).

Wprowadzono też istotną zmianę w zakresie wymogów, które muszą spełniać pisma procesowe wnoszone na urzędowych formularzach oraz na elektronicznych nośnikach informatycznych (art. 130¹ § 1¹ i § 3 k. p. c.). Jeżeli pismo nie zostało wniesione w wymaganej formie albo jest dotknięte brakami formalnymi uniemożliwiającymi nadanie mu prawidłowego biegu, nie podlega już zwrotowi (jak regulował to uchylony obecnie przepis art. 130¹ § 1 k. p. c.).

W takim wypadku nakazuje się wezwanie wnoszącego pismo przez przewodniczącego do jego poprawienia lub uzupełnienia, ze wskazaniem wszystkich braków pisma oraz pouczeniem o konsekwencjach niewykonania zarządzenia. Jeżeli zakreślony termin upłynął bezskutecznie, przewodniczący zarządza zwrot pisma. Jeżeli pismo zawiera sprzeciw od wyroku zaocznego, zarzuty od nakazu zapłaty albo sprzeciw od nakazu zapłaty – podlega ono odrzu-

ceniu przez sąd. W podobny sposób potraktowane zostanie pismo ponownie złożone wskutek zarządzenia przewodniczącego, jeśli stwierdzone braki formalne nie zostały uzupełnione.

Regulacja tej ważnej instytucji procesowej w przedstawiony sposób stanowi przejaw złagodzenia formalizmu procesu cywilnego.

Zmieniono również przepisy regulujące skutki zawieszenia postępowania.

Zawieszając postępowania z urzędu na podstawie art. 174 § 1 k. p. c. sąd, w postanowieniu o zawieszeniu postępowania, uchyla orzeczenia wydane po ujawnieniu się zdarzeń uzasadniających zawieszenie postępowania, jeżeli miało to miejsce przed zamknięciem rozprawy. Jeżeli któreś ze zdarzeń, określonych w czterech punktach tego przepisu, nastąpiło po zamknięciu rozprawy, sąd nie uchyla orzeczeń wydanych po dacie takiego zdarzenia (art. 174 § 2 k. p. c.).

Dodana została przesłanka zawieszenia postępowania z urzędu, nieznana wcześniejszej procedurze. Jest nią jedna z wymienionych w art. 175¹ k. p. c. przeszkoda w wykonywaniu przez adwokata lub radcę prawnego funkcji pełnomocnika procesowego w sytuacji, w której obowiązuje przymus adwokacko – radcowski.

Kolejna zmiana polega na poszerzeniu katalogu przesłanek pozwalających sądowi na zawieszenie postępowania. Przepis pkt 3 § 1 art. 177 k. p. c. został zmodyfikowany w ten sposób, że decyzję organu administracji państwowej, warunkującą rozstrzygnięcie procesu cywilnego, zastąpiono decyzją organu administracji publicznej. W ten sposób podstawą zawieszenia postępowania może być także postępowanie toczące się przed organem administracji samorządowej.

W przepisie art. 182 § 1 k. p. c. dodano zdanie trzecie zawierające dodatkową przesłankę umorzenia zawieszono postępowania z przyczyn wskazanych w zdaniu pierwszym. Sąd został zobowiązany do umorzenia postępowania, jeżeli zawieszono je z powodu śmierci strony, a od daty postanowienia upłynęło dziesięć lat.

W paragrafie trzecim art. 182 k. p. c. zmieniono oznaczenie sądu umarzającego postępowanie. Poprzednio przepis ten stanowił, że umorzenie zawieszono postępowania w pierwszej instancji powoduje uprawnienie się orzeczenia pierwszej instancji. W nowym brzmieniu przepis ten przewiduje skutek uprawnienia się zaskarżonego orzeczenia w wyniku umorzenia postępowania zawieszono przez sąd wyższej instancji.

Podsumowanie

Potrzeba zapewnienia skutecznej ochrony praw konsumentów jest dziś ważnym elementem polityki społecznej Państwa. Urzeczywistnienie ochrony tej sfery praw obywateli dokonuje się w drodze różnorodnych działań zmierzających do rozwiązywania konfliktów, rodzących się w stosunkach umownych pomiędzy konsumentami a przedsiębiorcami. Ważnym elementem podejmowanych w tym celu przedsięwzięć jest rozstrzygnięcie sporów przez sąd powszechny.

Zmiany procedury cywilnej obowiązujące od lutego bieżącego roku, prowadzące do przywrócenia formalnego równouprawnienia stron procesu, mogą stać się zagrożeniem dla skutecznej ochrony interesów konsumentów. Odstąpiono bowiem od uprzywilejowanego traktowania przez sąd słabszej strony uczestniczącej w postępowaniu.

Podniesienie poziomu ochrony praw konsumentów wymaga doskonalenia instytucji publicznych. W akcji procesowej przed sądem powszechnym mogą aktywnie uczestniczyć organizacje i instytucje społeczne, których katalog jest otwarty. Najszersze kompetencje i najwyższą rangę społeczną przypisano rzecznikowi konsumentów, wykonującemu zadania w zakresie ochrony praw konsumentów w charakterze organu samorządu terytorialnego stopnia powiatowego. Predestynuje go to do zaangażowania w sądowe rozstrzygnięcie sporów konsumenckich w najwyższym stopniu i z najwyższą starannością.

Nowy model funkcjonowania procesu cywilnego usuwa wszelkie przeszkody w efektywnym zaangażowaniu rzecznika konsumentów w ochronę interesów tej grupy obywateli, w każdym rodzaju postępowania przed sądem powszechnym, w którym uczestniczy konsument.

Kierunek zmian procedury, zorientowany na szybkie i sprawne rozstrzygnięcie sporu, wymaga znacznie bardziej aktywnego udziału rzecznika konsumentów w postępowaniu. Zwiększenie jego zaangażowania w tej płaszczyźnie działań jest możliwe tylko pod warunkiem udoskonalenia instytucji rzecznika, w szczególności polegającego na przemodelowaniu jego umiejscowienia w systemie instytucji społecznych.

Bez istotnych zmian w tym zakresie, skuteczność procesowej ochrony praw konsumentów z udziałem rzecznika konsumentów, w świetle znowelizowanych przepisów Kodeksu postępowania cywilnego, stoi pod znakiem zapytania.

Sędzia Mariusz Trela

^{30/} T. Ereciński w: Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego. Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, tom 1, wydanie 4 zmienione, Warszawa 2002, s. 490 i nast.

^{31/} prezentacja zawarta w tej części artykułu nie jest wyczerpująca, pominięciem w niej zagadnienia nie mające bezpośredniego znaczenia dla rzecznika konsumentów występującego w postępowaniu rozpoznawczym.

^{32/} zobacz szerzej na ten temat J. Dominowska, Nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego – zmiany wprowadzone w postępowaniu rozpoznawczym ustawą z dnia 2 lipca 2004 r., Przegląd Sądowy 2005, nr 4, s. 30-31.

^{33/} zob. np. J. Mucha, Nowe regulacje w kodeksie postępowania cywilnego, część 1, Radca Prawny 2005, nr 2, s. 12-13; M. Manowska, Zmiany (...), s. 10-11.

^{34/} szczegółową prezentację zakresu zmiany instytucji pełnomocnictwa przedstawił A. Zieliński, Przepisy o pełnomocnikach procesowych po nowelizacji KPC, Monitor Prawniczy 2004, nr 17, s. 779 i nast.

II. Wyrok z dnia 2 czerwca 2005 r. w sprawie z odwołania „PKP Intercity” Sp. z o.o. przeciwko Prezesowi UOKiK

(sygn. akt XVII Ama 65/04)

- nadmiernie wygórowane opłaty manipulacyjne
- nadużywanie pozycji dominującej na rynku pasażerskich przewozów kolejną

Decyzją Nr DDI-63/2002 z dnia 7 sierpnia 2002 r. Prezes UOKiK uznał pobieranie przez „PKP Intercity” Sp. z o. o. w Warszawie od pasażerów uprawnionych do bezpłatnego lub ulgowego przejazdu, a nie posiadających w trakcie podróży dokumentów poświadczających ich uprawnienie – opłaty manipulacyjnej w wysokości 49,94 zł za praktykę ograniczającą konkurencję, polegającą na narzucaniu nadmiernie wygórowanych cen i nakazał jej zaniechanie. Prezes UOKiK nałożył także na „PKP Intercity” Sp. z o. o. karę pieniężną w wysokości 49.658,79 zł.

Prezes UOKiK przyjął, że „PKP Intercity” Sp. z o. o. posiada pozycję dominującą na rynku właściwym, którym jest rynek przewozów kolejowych w zakresie przewozów kwalifikowanych (pociągi Eurocity, Intercity, ekspresowe oraz wagony sypialne i z miejscami do leżenia). „PKP Intercity” Sp. z o. o. nadużyła pozycji dominującej pobierając wygórowaną opłatę manipulacyjną. Opłata ta została bowiem ustalona – zdaniem Prezesa UOKiK – w oderwaniu od kosztów rzeczywistych, o czym świadczą następujące fakty:

- wszystkie spółki wyodrębnione z PKP S. A. realizujące przewozy pasażerskie stosują jednakową opłatę manipulacyjną, pomimo iż każda z nich ponosi zróżnicowane koszty związane ze sprawdzaniem biletów,
- wysokość opłaty nie wzrosła pomimo wzrostu niektórych pozycji kosztów przyjętych przez „PKP Intercity” Sp. z o. o. w kalkulacji tej opłaty,
- opłata pobierana była za zwykle czynności sprawdzenia bądź potwierdzenia dokumentu uprawniającego do zniżki.

Od powyższej decyzji „PKP Intercity” Sp. z o. o. wniosła odwołanie do SOKiK wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez stwierdzenie, że powód nie stosuje praktyki monopolistycznej, a w przypadku nieuwzględnienia jego stanowiska wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji w części dotyczącej nałożenia kary pieniężnej. W ocenie „PKP Intercity” Sp. z o. o. Prezes UOKiK dokonał ustaleń sprzecznych z treścią zebranego materiału dowodowego oraz naruszył prawo materialne poprzez jego błędną wykładnię

i niewłaściwe zastosowanie. Powód zakwestionował także te ustalenia pozwanego, które dotyczyły wyznaczenia rynku właściwego jako rynku przewozów kolejowych w zakresie przewozów kwalifikowanych i w konsekwencji stwierdzenia, że zajmuje on na tak określonym rynku pozycję monopolistyczną. Powód argumentował także, że przedstawiona przez niego kalkulacja kosztów przy ustalaniu wysokości opłaty manipulacyjnej odzwierciedla rzeczywisty nakład pracy poszczególnych pracowników, zaś jednakowe stawki opłat stosowane w spółkach wydzielonych z PKP S. A. wynikają z analogicznych zasad wynagradzania oraz wspólnych źródeł zaopatrzenia.

Wyrokiem SOKiK z dnia 4 sierpnia 2003 r. (sygn. akt XVII Ama 106/02) zmieniona została zaskarżona decyzja w ten sposób, iż nie stwierdzono stosowania przez „PKP Intercity” Sp. z o. o. praktyki monopolistycznej określonej w decyzji.

W wyniku wniesionej przez pozwanego kasacji od powyższego wyroku, Sąd Najwyższy (SN) uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia. SN uznał za prawidłowe ustalenie rynku właściwego z zaskarżonej decyzji oraz przyjęcie, że „PKP Intercity” Sp. z o. o. posiada na nim pozycję dominującą.

SOKiK, po ponownym rozpatrzeniu sprawy, uznał odwołanie powoda za nieuzasadnione. W ocenie SN, co SOKiK przyjął za wiążące, „PKP Intercity” Sp. z o. o. posiada pozycję dominującą **na rynku pasażerskich przewozów kwalifikowanych kolejną**, o którym mowa w zaskarżonej decyzji. Sąd zgodził się z argumentacją Prezesa UOKiK i **uznał wysokość opłaty manipulacyjnej za wygórowaną, zauważając dodatkowo, iż wysokość opłaty nie była powiązana z ceną biletów.**

Sąd ustalił, iż od dnia 10 kwietnia 2003 r. „PKP Intercity” Sp. z o. o. zmniejszyła opłatę manipulacyjną do 21 zł, a następnie w wyniku zmiany stanu prawnego nastąpiły kolejne obniżki. W związku z powyższym Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził stosowanie przez powoda praktyki antykonkurencyjnej i jednocześnie stwierdził zaprzestanie jej stosowania z dniem obniżenia opłaty do 21 zł tj. 10 kwietnia 2003 r. Z uwagi, że zaskarżona decyzja dotyczyła konkretnej wysokości opłaty (49,94 zł) Sąd nie analizował, czy obniżona wysokość opłaty (21 zł) ma charakter wygórowany.

Sąd uznał karę pieniężną nałożoną przez Prezesa UOKiK za zasadną oraz adekwatną do stopnia zawinienia „PKP Intercity” Sp. z o. o. W ocenie Sądu **bez wpływu na wymiar kary pozostaje fakt zaprzestania stosowania przez powoda praktyki antykonkurencyjnej, gdyż straciłaby ona charakter represyjny.**

**VI. Wyrok z dnia 22 sierpnia 2005 r.
w sprawie z odwołania Kredyt Banku S. A.
przeciwko Prezesowi UOKiK
(sygn. akt XVII Ama 21/05)**

- stosowanie klauzul wpisanych do rejestru jako naruszenie zbiorowych interesów konsumentów
- tzw. prawomocność rozszerzona wyroku
- określenie w umowie właściwości miejscowej sądu w sprawach rozstrzygania sporów między przedsiębiorcą a konsumentem
- rygor natychmiastowej wykonalności decyzji o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów

Decyzją Nr RKT-17/2004 z dnia 29 marca 2004 r. Prezes UOKiK uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazał jej zaniechanie, praktykę polegającą na **stosowaniu przez powoda postanowienia wzorca umownego, które zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umownych uznanych za niedozwolone**, o treści: „Wszelkie spory, jakie mogą wynikać na tle stosowania niniejszej umowy, rozstrzygane będą przez Sąd właściwy dla siedziby Oddziału Banku”. Prezes UOKiK określił również środki usunięcia trwających skutków naruszeń. Nakazał zaniechanie stosowania niedozwolonego postanowienia umownego i nadał swej decyzji rygor natychmiastowej wykonalności.

Prezes UOKiK ustalił, iż postanowienie umowne stosowane przez powoda zostało uznane za niedozwolone wyrokiem SOKiK z dnia 31 stycznia 2003 r. (sygn. akt XVII Amc 31/02), dotyczącym innego przedsiębiorcy, a następnie wpisane do rejestru niedozwolonych postanowień umownych w dniu 30 czerwca 2003 r. W wyroku tym Sąd uznał za niedozwolone i zakazał stosowania postanowienia w brzmieniu: „Wszelkie spory wynikłe na tle zawartej umowy podlegają wyłączności sądu powszechnego dla siedziby firmy przyjmującej zamówienie”. Zdaniem pozwanego obydwie zapisy różnią się tylko podmiotowo, są natomiast w swej treści tożsame. W ocenie Prezesa UOKiK w niniejszej sprawie ma zastosowanie przepis art. 479⁴³ kpc, który rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wobec osób trzecich. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje z chwilą wpisania klauzuli do rejestru. W związku z powyższym powód, poprzez stosowanie niedozwolonej klauzuli, dopuścił się praktyki naruszającej zbiorowy interes konsumentów.

Od powyższej decyzji Kredyt Bank S. A. wniósł odwołanie wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji przez jej uchylenie w zakresie, w jakim nadaje ona rygor natychmiastowej wykonalności oraz nakazuje podjęcie środków mających na celu usunięcie trwających skutków naruszenia zbiorowych interesów

konsumentów. Zdaniem skarżącego nie ma potrzeby określania środków usunięcia trwających skutków naruszenia, gdyż takie skutki nie nastąpiły. W stosunkach z kredytobiorcą banki mają uprawnienie do wystawiania bankowych tytułów egzekucyjnych, co powoduje, iż nie mają zastosowania przepisy o właściwości sądów, gdyż bank nie musi występować z roszczeniem procesowym w celu uzyskania tytułu egzekucyjnego. Kredytobiorca swoich roszczeń może natomiast dochodzić przed sądem właściwym ze względu na siedzibę jednostki organizacyjnej pozwanego lub sądem miejsca wykonania umowy. W omawianym przypadku będzie to ten sam sąd.

Sąd uznał odwołanie powoda za zasadne.

Sąd stwierdził, iż, mimo że nie zostało to objęte odwołaniem, to **błędny jest pogląd pozwanego, iż stosowanie klauzuli umownej wpisanej do rejestru klauzul niedozwolonych na podstawie wyroku zapadłego przeciwko jednemu podmiotowi jest zakazane także dla innych podmiotów.** Przepis art. 479⁴³ kpc wywołuje skutek rozszerzony wyłącznie wobec kręgu podmiotów legitymowanych do wystąpienia z pozwem o uznanie danego postanowienia za niedozwolone przeciwko osobie, wobec której zakaz orzeczono.

Ponadto, zdaniem Sądu, **wyroki te zakazują stosowania wymienionych postanowień wzorca umowy tylko konkretnemu podmiotowi, a art. 479⁴³ kpc nie zawiera wyraźnie sformułowanego obowiązku zaniechania stosowania klauzul wpisanych do rejestru.** W związku z powyższym, jedynym źródłem zakazu stosowania przez powoda przedmiotowej klauzuli była decyzja Prezesa UOKiK Nr RKT-17/2004. Powód nie zaskarżył tej części decyzji, która dotyczyła zakazu stosowania przedmiotowej klauzuli, a więc w tej części decyzja uprawomocniła się. Zakaz ten nie wynikał jednak wcześniej z mocy prawa. Nie ma więc podstaw do ingerowania w treść umów kredytowych zawartych przed uprawomocnieniem się zakazu, a zaprzestanie wykorzystywania treści przedmiotowej klauzuli po uprawomocnieniu się zakazu wynika z samego zakazu. W związku z powyższym, określanie środków usunięcia naruszeń jest zbędne.

Sąd nie podzielił także argumentacji pozwanego o konieczności nadania decyzji rygoru natychmiastowej wykonalności. Przesłanką nadania rygoru natychmiastowej wykonalności jest ważny interes konsumentów. **Zdaniem Sądu Prezes UOKiK nie wykazał, na czym ten ważny interes miałby polegać oraz nie odniósł się do argumentacji powoda, iż przedmiotowe zapisy nie mają praktycznego znaczenia z uwagi na bankowe tytuły egzekucyjne.**

Z powyższych względów, Sąd zmienił przedmiotową decyzję, uchylając ją w zaskarżonym zakresie.

REJESTR POSTANOWIEŃ WZORCÓW UMOWY UZNANYCH ZA NIEDOZWOLONE

Lp	Data wydania wyroku i sygnatura akt	Nazwa i siedziba sądu, który wydał wyrok	Oznaczenie stron oraz informacja o udziale w postępowaniu prokuratora lub organizacji społecznej	Postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone	Data dokonania wpisu
321	20 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 50/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Profit” sp. z o.o. w Katowicach	„W przypadku nieudzielenia pisemnej odpowiedzi przez Profit, w terminie do ósmego dnia danego miesiąca, zezwalającej na prolongatę raty w danym miesiącu jest to równoznaczne z decyzją odmowną o udzieleniu prolongaty”	22 lutego 2005 r.
322	20 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 50/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Profit” sp. z o.o. w Katowicach	„Z tytułu dokonania cesji pobierana jest opłata cesyjna w wysokości 6% wartości aktualnego pakietu kwotowego”	22 lutego 2005 r.
323	20 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 50/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Profit” sp. z o.o. w Katowicach	„Uczestnik grupy uzyska zwrot wpłaconych rat, zrewaloryzowanych o wskaźnik wzrostu cen towarów i usług w terminie 14 dni od rezygnacji bez opłaty przygotowawczej”	22 lutego 2005 r.
324	20 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 50/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Profit” sp. z o.o. w Katowicach	„W stosunku do uczestnika grupy, któremu nie przydzielono jeszcze towaru, a który jest w zwole z zapłatą dwóch pełnych rat Profit dokona wypowiedzenia umowy po uprzednim wezwaniu do uiszczenia zaległych rat w terminie nie krótszym niż 7 dni. Uczestnik grupy otrzyma zwrot wpłaconych rat w terminie 14 dni od daty wypowiedzenia umowy bez opłaty przygotowawczej”	22 lutego 2005 r.
325	20 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 50/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Profit” sp. z o.o. w Katowicach	„Dla umożliwienia Profit zrealizowania przedmiotu umowy, uczestnik grupy, którego dane osobowe wymienione są na pierwszej stronie umowy, poprzez jej zawarcie przekazuje na rzecz Profit nieodwołalne i niewygasające nawet po śmierci pełnomocnictwo, na okres ważności prawnej grupy, aż do ostatecznego rozliczenia. Pełnomocnictwo to obejmuje prawo Profitu do równoprawnego rozwiązywania spraw dotyczących uczestnika grupy, w tym spowodowanych okolicznościami siły wyższej, a które poza wolą Profit mogłyby przynieść szkody programowi i grupie”	22 lutego 2005 r.
326	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Środki finansowe, pochodzące z wpłat rat zasadniczych dokonywanych przez Kapitałowców, w celu zapewnienia ich pełnego bezpieczeństwa są przekazywane na specjalnie w tym celu utworzony rachunek Funduszu Towarzystwa Kapitałowego”	22 lutego 2005 r.

327	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Dla umożliwienia Centrum Lokata zrealizowania celu i przedmiotu Umowy, Kapitałowiec poprzez zawarcie Umowy udziela Centrum Lokata pełnomocnictwa do wykonywania zarządu środkami Towarzystw Kapitałowych, zgodnie z postanowieniami Umowy oraz OWU, w tym w szczególności do dysponowania, w drodze przyznania Uprawnień do Nabycia Produktu, środkami finansowymi znajdującymi się na rachunku Funduszu, określonym w ust. 1. Pełnomocnictwo obejmuje także umocowanie Centrum Lokata do podejmowania wszelkich decyzji oraz dokonywania czynności zmierzających do sprawnego wykonywania postanowień Umowy i OWU oraz zabezpieczenia interesu Towarzystw Kapitałowych oraz ochrony praw ogółu Kapitałowców”	22 lutego 2005 r.
328	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Kapitałowiec, mając na uwadze treść i czas stosunku prawnego jakie strony zawiązują, stosownie do brzmienia art. 101 Kodeksu cywilnego zrzeka się możliwości odwołania pełnomocnictwa i czyni je nie wygasającym nawet po śmierci”	22 lutego 2005 r.
329	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Kapitałowiec, wraz z zawiadomieniem o jakim mowa w § 2 ust. 4, otrzyma druki dowodów wpłat, celem dokonania wpłaty pierwszej raty całkowitej oraz kolejnych rat w ustalonym przez Centrum Lokata terminie oraz formularz Oferty”	22 lutego 2005 r.
330	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Brak wpłaty pierwszej raty całkowitej oraz kolejnych nie pozbawia Kapitałowca praw do uczestniczenia w pierwszym Akcie operacyjnym pod warunkiem, że rata wraz z należnymi odsetkami w wysokości 0,20% wartości raty całkowitej za każdy dzień zwłoki wpłynie na rachunek Centrum Lokata nie później niż na pięć (5) dni przed wyznaczoną datą Aktu Operacyjnego. O zachowaniu terminu decyduje data uznania kwoty na rachunku bankowym Centrum Lokata”	22 lutego 2005 r.
331	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„W przypadku wystąpienia zwłoki w zapłacie rat, Kapitałowiec zobowiązuje się do uiszczenia na rzecz Centrum Lokata zaległości wraz z odsetkami w wysokości 0,20 % wartości raty całkowitej za każdy dzień zwłoki, za okres od powstania zaległości do dnia zapłaty włącznie”	22 lutego 2005 r.
332	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Pierwszy Akt Operacyjny dla Towarzystwa Kapitałowego odbędzie się nie później niż w miesiącu następującym po utworzeniu Towarzystwa Kapitałowego. Następne Akty Operacyjne odbywać się będą w terminie ustalonym przez Centrum Lokata, do momentu odbioru Produktu przez ostatniego Kapitałowca w ramach danego Towarzystwa Kapitałowego”	22 lutego 2005 r.
333	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Centrum Lokata zastrzega sobie prawo decydowania o sposobie kompletowania wariantów kwotowych w obrębie jednego Towarzystwa Kapitałowego oraz łączenia Towarzystw Kapitałowych biorących udział w aktach Operacyjnych”	22 lutego 2005 r.

Lp	Data wydania wyroku i sygnatura akt	Nazwa i siedziba sądu, który wydał wyrok	Oznaczenie stron oraz informacja o udziale w postępowaniu prokuratora lub organizacji społecznej	Postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone	Data dokonania wpisu
334	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Podczas przeprowadzania comiesięcznych Aktów Operacyjnych Centrum Lokata będzie przyznawać Uprawnienia do nabycia Produktu w wysokości funduszu utworzonego z rat miesięcznych, wpłacanych przez Kapitałowców w określonym miesiącu w obrębie Towarzystwa Kapitałowego, którego Akt Operacyjny dotyczy, zwanego dalej Funduszem”	22 lutego 2005 r.
335	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„W przypadku zgłoszenia do Aktu Operacyjnego kilku Ofert opiewających na tę samą ilość zadeklarowanych rat, Uprawnienia do nabycia Produktu zostaną przyznane Kapitałowcowi, który zawarł wcześniej umowę. Jeżeli Kapitałowcy zawarli umowę w tym samym czasie, Centrum Lokata zastrzeże sobie prawo przyznania Uprawnień do Nabycia Produktu”	22 lutego 2005 r.
336	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Kapitałowiec, który uzyskał Uprawnienia do Nabycia Produktu, a który zrezygnował na piśmie z Uprawnień, w terminie dwudziestu jeden (21) dni od daty Aktu Operacyjnego, lub nie wpłacił w terminie określonych w ust. 3 kwoty zadeklarowanych rat, traci Uprawnienia do Nabycia Produktu oraz nie bierze udziału w Aktach Operacyjnych przez trzy kolejne miesiące”	22 lutego 2005 r.
337	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Klientowi przysługuje prawo do odstąpienia od Umowy w terminie trzech (3) dni od dnia jej zawarcia. W przypadku skorzystania z przysługującego prawa, klient zobowiązany jest przesłać pisemne oświadczenie woli o odstąpieniu od Umowy, na adres siedziby Centrum Lokata wskazany w treści Umowy. Wzór oświadczenia o odstąpieniu stanowi załącznik nr 1 do OWU. O zachowaniu terminu decyduje data stempla pocztowego. Centrum Lokata w terminie czternastu (14) dni kalendarzowych od otrzymania pisemnego oświadczenia woli Klienta w przedmiocie odstąpienia od Umowy złoży przelew bankowy na kwotę odpowiadającą pełnej wysokości należności wpłaconych przez Klienta, za wyjątkiem części opłaty przygotowawczej obejmującej 3% określonego w Umowie wariantu kwotowego”	22 lutego 2005 r.
338	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„W stosunku do Kapitałowca, na rzecz którego wystawiona została promesa, a który nie dokonał w terminie wpłaty dwóch rat miesięcznych, Centrum Lokata zażąda w formie wezwania do zapłaty natychmiastowej i przedterminowej spłaty wszelkich rat całkowitych wraz z należnymi odsetkami w wysokości 0,20% rat całkowitej za każdy dzień zwłoki. Odsetki zostaną naliczone od dnia wymagalności tj. 11-go każdego miesiąca od daty otrzymania wezwania. W przypadku nie uiszczenia przez Kapitałowca należności, o jakich mowa w zdaniu pierwszym, w terminie siedmiu (7) dni od daty otrzymania wezwania, Centrum Lokata dokona rozwiązania Umowy z zachowaniem trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia”	22 lutego 2005 r.
339	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Jeżeli z jakichkolwiek powodów nie jest możliwe zastosowanie przepisów kodeksowych, wówczas decyzję podejmie Zarząd Centrum Lokata w drodze uchwały, mając na względzie interesy Kapitałowców i stabilność Programu”	22 lutego 2005 r.
340	21 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 94/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Polskie Centrum Kapitałowe „LOKATA” sp. z o.o. w Katowicach	„Strony zobowiązują się wykorzystać wszelkie możliwości ugodowego rozwiązania ewentualnych sporów wynikających z niniejszej Umowy. Sprawy wymagające rozstrzygnięcia sądowego będą prowadzone przed sądem właściwym dla położenia siedziby Centrum Lokata”	22 lutego 2005 r.

341	22 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII 110/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: ING Bank Śląski S.A. w Katowicach	W pkt 23 wzorca umowy o nazwie „Ogólne warunki udzielania i spłaty kredytów na zakup pojazdów dla klientów indywidualnych w ING Banku Śląskim S.A.” uznaje się za niedozwolone i zakazuje sformułowania „w szczególności”	1 marca 2005 r.
342	29 grudnia 2004 r. Sygn. akt XVII Amc 112/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Gmina Sosnowiec	„Wszelkie prace remontowe, adaptacyjne i modernizacyjne najemca wykonywać będzie na własny koszt po uprzednim uzyskaniu zgody wynajmującego bez prawa do zwrotu nakładów po zakończeniu stosunku najmu”	1 marca 2005 r.
343	17 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 102/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: BRE.lokum Sp. z o.o. w Łodzi	„W przypadku rozwiązania przez Spółkę umowy z przyczyn leżących po stronie Nabywcy, Spółka zwraca Nabywcy wpłacone dotychczas przez niego kwoty, dopiero po zawarciu umowy na sfinalizowanie zakupu Mieszkania z nowym nabywcą i po wpłaceniu przez niego na rachunek Spółki kwoty stanowiącej równowartość kwot wpłaconych Spółce przez dotychczasowego Nabywcę”	1 marca 2005 r.
344	17 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 102/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: BRE.lokum Sp. z o.o. w Łodzi	„Nabywca może umowę wypowiedzieć (...) rozwiązanie umowy następuje dopiero w dniu zawarcia przez Spółkę umowy dotyczącej finansowania zakupu Mieszkania z nowym nabywcą i po wpłaceniu przez niego na rachunek Spółki kwoty stanowiącej równowartość kwot wpłaconych Spółce przez dotychczasowego nabywcę”	1 marca 2005 r.
345	17 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 102/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: BRE.lokum Sp. z o.o. w Łodzi	„Zawiadomienie Spółki przez Nabywcę o wypowiedzeniu umowy, nie zwalnia Nabywcy od obowiązku wpłaty ustalonych należności, zgodnie z terminarzem płatności, do chwili znalezienia przez Spółkę nowego nabywcy i rozwiązania niniejszej umowy”	1 marca 2005 r.
346	31 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 43/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Lidia Kapustka – Pomoc Drogowa, Auto Naprawa Złomowanie Samochodów w Chelmie Śląskim	„W razie nie interesowania się pojazdem przez okres dwóch miesięcy od daty zawarcia umowy, wykonawca ma prawo na podstawie wyceny przez rzeczoznawcę pojazd skasować a należności związane z usługą i likwidacją ww. pojazdu dochodzić na drodze postępowania sądowego”	1 marca 2005 r.
347	10 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 64/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Atena Travel” Sp. z o.o. w Krakowie	„W razie zakwaterowania klienta wg zasad określonych w pkt 4, organizator nie ponosi odpowiedzialności za zachowanie współlokatorów, w szczególności za ich nałogi, nawyki i stany chorobowe”	1 marca 2005 r.
348	10 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 64/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Atena Travel” Sp. z o.o. w Krakowie	„W przypadku odstąpienia klienta od udziału w imprezie z przyczyn nie leżących po stronie organizatora (...) organizator z zastrzeżeniem pkt (...) dokona następujących potrąceń od osoby: (...) w terminie krótszym niż 7 dni przed datą wyjazdu potrąca się 100% ceny imprezy”	1 marca 2005 r.
349	10 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 64/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Atena Travel” Sp. z o.o. w Krakowie	„Organizator ma obowiązek rozpatrywania reklamacji w ciągu 30 dni od daty jej otrzymania. W sprawach wymagających dodatkowych wyjaśnień lub ustaleń termin ten może być przedłużony do 60 dni”	1 marca 2005 r.
350	10 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 64/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: „Atena Travel” Sp. z o.o. w Krakowie	„Wszelkie spory mogące wynikać z tytułu realizacji umowy będą rozstrzygane polubownie, a w razie braku porozumienia przez Sąd właściwy dla siedziby organizatora”	1 marca 2005 r.

Lp	Data wydania wyroku i sygnatura akt	Nazwa i siedziba sądu, który wydał wyrok	Oznaczenie stron oraz informacja o udziale w postępowaniu prokuratora lub organizacji społecznej	Postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone	Data dokonania wpisu
351	18 lutego 2004 r. sygn. akt XVII Amc 32/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Biuro Turystyczne „Sopol” Jerzy Sołtys Spółka jawna w Krakowie	„Organizator bierze odpowiedzialność odszkodowawczą w zakresie kwoty gwarantowanej polisą ubezpieczyciela”	1 marca 2005 r.
352	18 lutego 2004 r. sygn. akt XVII Amc 32/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Biuro Turystyczne „Sopol” Jerzy Sołtys Spółka jawna w Krakowie	„W przypadku zakupu imprez po cenach promocyjnych „last minute” – specjalnych nie ma możliwości reklamacji”	1 marca 2005 r.
353	18 października 2004 r. sygn. akt XVII Amc 101/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. w Skarżysku Kamiennej	„W przypadku odstąpienia od umowy przez Odbiorcę lub w razie odstąpienia od umowy przez ZEORK S.A. z przyczyn leżących po stronie odbiorcy, Zeork S.A. nie będzie zobowiązany do zwrotu opłaty wymienionej w § 8 pkt 1 umowy. W takim przypadku uiszczona opłata za przyłączenie stanowić będzie karę umowną należną ZEORK S.A. Jeżeli uiszczona część opłaty za przyłączenie nie pokryje kosztów wykonanych przez Zeork S.A. prac związanych z realizacją przyłączenia, Zeork S.A. będzie uprawniony do dochodzenia opłaty w pełnej wysokości poniesionych kosztów”	1 marca 2005 r.
354	18 października 2004 r. sygn. akt XVII Amc 101/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. w Skarżysku Kamiennej	„Wszelkie sprawy jakie mogą powstać w związku z realizacją umowy strony będą rozstrzygać w drodze negocjacji, a w przypadku niemożności osiągnięcia porozumienia przez Sąd miejscowo właściwy dla siedziby ZEORK S.A.”	1 marca 2005 r.
355	18 października 2004 r. sygn. akt XVII Amc 101/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Zakłady Energetyczne Okręgu Radomsko-Kieleckiego S.A. w Skarżysku Kamiennej	„Sprzedawca nie ponosi odpowiedzialności za szkody spowodowane niewykonaniem umowy lub nienależytym jej wykonaniem w przypadku działania siły wyższej (zdarzenia nagłego, nieprzewidywalnego i niezależnego od woli stron uniemożliwiającego wykonanie umowy w całości lub części w szczególności: klęski żywiołowej jak pożar, powódź, huragan, sady, akty władzy państwowej jak stan wojenny, stan wyjątkowy, działania wojenne, akty sabotażu, strajki itp.), wystąpienia awarii systemowej (warunki w sieci przesyłowej i rozdzielczej lub taki ich stan, który wpływa lub z dużym prawdopodobieństwem może wpłynąć na zdolność ZEORK S.A. do świadczenia usługi przemysłowej i sprzedaży energii elektrycznej, który zagraża, lub z dużym prawdopodobieństwem może zagrażać bezpieczeństwu osób i urządzeń) i awarii w sieci skutkującej nieprzewidywanymi przerwami w dostarczaniu energii elektrycznej lub w przypadku wystąpienia konieczności wykonania nieprzewidywanych prac dla zapobieżenia lub usunięcia skutków awarii w sieci”	1 marca 2005 r.
356	22 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 99/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Budrem” Sp. z o.o. w Krakowie	„Odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po stronie Nabywcy, pociąga za sobą przepadek na rzecz Budrem kwoty 2.000 zł (dwóch tysięcy złotych). Pozostałe do rozliczenia środki finansowe zostaną zwrócone Nabywcy według ich nominalnej wartości w dniu wpłaty na wskazany przez Nabywcę rachunek bankowy w terminie 30 dni od daty odstąpienia od umowy”	1 marca 2005 r.

357	22 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 99/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Budrem” Sp. z o.o. w Krakowie	„Rozwiązanie umowy z przyczyn leżących po stronie Nabywcy pociąga za sobą przepadek na rzecz Budrem kwoty 5.000 zł (pięć tysięcy złotych). Pozostałe do rozliczenia środki finansowe zostaną zwrócone Nabywcy wg ich nominalnej wartości w dniu wpłaty, na wskazany przez niego rachunek bankowy lub gotówką w terminie 30 dni od daty pisemnego powiadomienia o odstąpieniu od umowy”	1 marca 2005 r.
358	22 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 99/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Budrem” Sp. z o.o. w Krakowie	„Odstąpienie od umowy z przyczyn leżących po stronie Nabywcy, pociąga za sobą przepadek na rzecz Budrem kwoty 1.000 zł (jeden tysiąc złotych). Pozostałe do rozliczenia środki finansowe zostaną zwrócone Nabywcy według ich nominalnej wartości w dniu zapłaty, na wskazany przez Nabywcę rachunek bankowy lub gotówką w terminie do 30 dni od daty odstąpienia od umowy”	1 marca 2005 r.
359	10 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 80/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Gryf” Sp. z o.o. w Katowicach	„Nie wykorzystywanie któregośkolwiek ze świadczenia zawartego w umowie z woli klienta nie upoważnia do zwrotu wpłaconej kwoty”	1 marca 2005 r.
360	10 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 80/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Gryf” Sp. z o.o. w Katowicach	„Organizator z uwagi na poniesione koszty ma prawo dokonania potrąceń z wniesionych przez klienta opłat, według poniższych zasad: b) 10% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie do 44-31 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, c) 35% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 30-22 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, d) 50% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 21-15 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, e) 75% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie 14-8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy, f) 100% wartości imprezy, jeżeli rezygnacja nastąpi w terminie krótszym niż 8 dni przed datą rozpoczęcia imprezy.”	1 marca 2005 r.
361	10 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 80/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Gryf” Sp. z o.o. w Katowicach	„Jeżeli klient rezygnuje z innych powodów Organizator zachowuje prawo do całej kwoty wpłacanej przez klienta”	1 marca 2005 r.
362	10 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 80/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „Gryf” Sp. z o.o. w Katowicach	„Jeżeli strony nie dojdą do porozumienia polubownie wówczas reklamacja umowy podlega rozstrzygnięciu przez Sąd właściwy dla Organizatora”	1 marca 2005 r.
363	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„Cena określona w ust. 1 niniejszego paragrafu jest stała. Jednakże w przypadku dokonywania przez Kupującego zapłaty w częściach, kwota pozostająca do zapłaty będzie waloryzowana miesięcznie o wskaźnik 1,2% od kwot, których termin płatności przypada po terminie zapłaty zadatku określonego w § 7 ust. 1, począwszy od dnia zawarcia umowy do dnia zapłaty”	1 marca 2005 r.
364	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„W przypadku opóźnienia wpływu wymaganej kwoty lub zadatku na rachunek Sprzedającego, zgodnie z harmonogramem określonym w ust. 2 tego paragrafu, Sprzedający ma prawo naliczyć od każdej zaległej kwoty odsetki w wysokości 2% w skali miesiąca za okres od terminu wymagalności do dnia zapłaty”	1 marca 2005 r.

Lp	Data wydania wyroku i sygnatura akt	Nazwa i siedziba sądu, który wydał wyrok	Oznaczenie stron oraz informacja o udziale w postępowaniu prokuratora lub organizacji społecznej	Postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone	Data dokonania wpisu
365	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„W razie niestawiennictwa Kupującego w wyznaczonym terminie przekazania, sprzedający dokona samodzielnie odbioru przedmiotu umowy i będzie to jednoznaczne z wykonaniem przez Sprzedającego umowy w tym zakresie. Strony zgodnie ustalają, że w takim przypadku Sprzedający upoważniony jest do wystawienia odpowiedniej faktury”	1 marca 2005 r.
366	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„W sytuacji określonej w art. 6 tego paragrafu jednostronny protokół sporządzony przez Sprzedającego zastępuje protokół odbioru”	1 marca 2005 r.
367	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„Kupujący nie może odmówić odbioru przedmiotowego lokalu podczas drugiego odbioru technicznego z powołaniem się ma nowe wady, których istnienie mógł stwierdzić podczas pierwszego odbioru”	1 marca 2005 r.
368	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„Sprzedający może być zwolniony od odpowiedzialności z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest następstwem siły wyższej. Zdarzeniami siły wyższej są takie zdarzenia, które stoją na przeszkodzie wykonaniu obowiązku Sprzedającego określonego w niniejszej umowie, które wystąpiły lub stały się stronom po jej zawarciu, których nikt nie mógł przewidzieć w chwili zawarcia umowy, które są zewnętrzne w stosunku do działalności Sprzedającego, a w szczególności: pożar, susza, powódź, trzęsienia ziemi, strajk, uszkodzenie maszyny i surowców niezbędnych do wykonania umowy i inne podobne zdarzenia”	1 marca 2005 r.
369	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„Kupujący może rozwiązać niniejszą umowę w każdym czasie z zachowaniem 7 dniowego okresu wypowiedzenia z obowiązkiem zapłaty narosłych od dnia zawarcia umowy odsetek, kar umownych oraz z obowiązkiem zapłaty kary umownej z tytułu rozwiązania niniejszej umowy przez Kupującego w wysokości 10% ceny określonej w § 6 ust. 1”	1 marca 2005 r.
370	22 listopada 2004 r. sygn. akt XVII Amc 55/03	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Pozwany: Budlex Sp. z o.o. w Toruniu	„W przypadku określonym w § 5 ust. 11 i § 10 ust. 2 pkt b) Kupujący zapłaci sprzedającemu karę umowną w wysokości 10% ceny określonej w § 6 ust. 1”	1 marca 2005 r.
371	29 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 22/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Dariusz Kowalczyk Pozwany: QXL Poland sp. z o.o. w Poznaniu	„Allegro zastrzega sobie prawo do przekazywania lub zlecenia wszystkich lub części swoich praw i obowiązków wynikających z niniejszego regulaminu. W przypadku skorzystania z tego prawa nazwa podmiotu, na rzecz którego dokonano przekazania, podana zostanie na stronie głównej”	1 marca 2005 r.
372	29 grudnia 2004 r. sygn. akt XVII Amc 22/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Dariusz Kowalczyk Pozwany: QXL Poland sp. z o.o. w Poznaniu	„Wszelkie spory związane z usługami świadczonymi przez Allegro na podstawie niniejszego regulaminu będą rozstrzygane przez polskie sądy powszechne właściwe ze względu na siedzibę QXL Poland sp. z o.o.”	1 marca 2005 r.

373	10 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 37/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Elżbieta Przybysz Pozwany: Europejski Fundusz Budowlany Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Wstępujący, który odstępuje od umowy przed utworzeniem grupy, traci opłatę wstępną”	1 marca 2005 r.
374	10 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 37/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Elżbieta Przybysz Pozwany: Europejski Fundusz Budowlany Sp. z o.o. we Wrocławiu	„EFB zastrzega sobie prawo decydowania o sposobie kompletowania zestawów kwotowych, jak również prawo do przesunięcia aktu asygnacyjnego, o czym powiadomi wszystkich uczestników grupy”	1 marca 2005 r.
375	10 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 37/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Elżbieta Przybysz Pozwany: Europejski Fundusz Budowlany Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Dla umożliwienia EFB zrealizowania przedmiotu niniejszej umowy, Uczestnik Grupy, którego dane osobowe określone zostały na pierwszej stronie umowy, przez jej zawarcie przekazuje na rzecz EFB nieodwołalne i nie wygasające nawet po śmierci pełnomocnictwo na okres formalnego istnienia grupy, aż do czasu ostatecznego rozliczenia. Pełnomocnictwo to obejmuje prawo EFB do równoprawnego rozwiązywania spraw dotyczących Uczestników Grupy, w tym spowodowanych okolicznościami siły wyższej, a które mogłyby przynieść szkody programowi i grupie”	1 marca 2005 r.
376	10 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 37/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Elżbieta Przybysz Pozwany: Europejski Fundusz Budowlany Sp. z o.o. we Wrocławiu	„W stosunku do uczestnika, który nie wpłaci dwóch rat miesięcznych EFB dokona wykluczenia z grupy. Uczestnik Grupy otrzyma zwrot wpłaconych rat podstawowych (bez waloryzacji i oprocentowania) w czasie po likwidacji grupy określonym w § 17, po potrąceniu należnych EFB kosztów administracyjnych, opłaty wstępnej oraz jednej raty podstawowej”	1 marca 2005 r.
377	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Wstępujący, który odstępuje od umowy przed utworzeniem gremium lub Uczestnik Programu, który zrezygnuje z uczestnictwa w gremium w myśl § 13 zostanie obciążony kosztami opłaty administracyjnej, która zostanie potrącona z opłaty zwrotnej w wysokości 95% opłaty zwrotnej. Pozostała część opłaty zwrotnej zostanie zwrócona Wstępującemu lub Uczestnikom najpóźniej w terminie 30 dni od daty odstąpienia lub rezygnacji”	1 marca 2005 r.
378	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Uczestnik programu, który nie otrzymał przydziału produktu może dokonać za zgodą ECF „Euro-Zurich” zmiany pakietu z niższego na wyższy (nie odwrotnie)”	1 marca 2005 r.
379	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Koszty administracyjne jest to opłata wyrażona procentowo w stosunku do wybranego pakietu kwotowego, określona na pierwszej stronie umowy, pobrana przez ECF „Euro-Zurich” na zorganizowanie, uruchomienie, obsługę, administrację i zakończenie programu, periodycznie w okresach miesięcznych w postaci tzw. opłaty administracyjnej”	1 marca 2005 r.
380	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Jeżeli powstanie zaległość w płaceniu rat, Uczestnik gremium zobowiązuje się do natychmiastowej wpłaty na rzecz ECF „Euro-Zurich” zaległości wraz z odsetkami w wysokości 0,1% za każdy dzień zwłoki”	1 marca 2005 r.

Lp	Data wydania wyroku i sygnatura akt	Nazwa i siedziba sądu, który wydał wyrok	Oznaczenie stron oraz informacja o udziale w postępowaniu prokuratora lub organizacji społecznej	Postanowienie wzorca umowy uznane za niedozwolone	Data dokonania wpisu
381	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„W stosunku do Uczestnika gremium, któremu nie przydzielono jeszcze produktu, a który: b) nie wpłaci dwóch rat miesięcznych ECF „Euro-Zurich” może dokonać wykluczenia z gremium. Uczestnik gremium otrzyma nominalny zwrot rat podstawowych w czasie 30 dni po likwidacji gremium, po potrąceniu należnych ECF „Euro-Zurich” kosztów administracyjnych”	1 marca 2005 r.
382	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Uczestnik gremium, któremu nie przydzielono jeszcze produktu, może wystąpić z gremium w dowolnym czasie. Musi jednak powiadomić o swoim zamiarze ECF „Euro-Zurich” w formie pisemnej. Uczestnik gremium otrzyma nominalny zwrot wpłaconych rat podstawowych w terminie 30 dni po likwidacji gremium.”	1 marca 2005 r.
383	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„W przypadku gdyby w danym zgromadzeniu przydziałowym środki wpłacane tworzące fundusz nie wystarczyły na przydział jednego produktu, wówczas zebrana kwota zostanie przeniesiona na następane zgromadzenie przydziałowe zasilając fundusz gremium. Jeżeli w ciągu dwóch kolejnych zgromadzeń przydziałowych nie zostanie zebrany fundusz gremium, pozwalający na przydział jednego produktu, ECF „Euro-Zurich” upoważniony jest do wstrzymania zgromadzeń przydziałowych i przystąpienia do przedterminowej likwidacji gremium lub do podjęcia innego rozwiązania, które najlepiej posłuży interesom gremium i umożliwi dalsze funkcjonowanie w programie Uczestnikom gremium, którzy terminowo wypełnili swoje zobowiązania wobec ECF „Euro-Zurich.”	1 marca 2005 r.
384	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„W ciągu trzech miesięcy licząc od terminu zakończenia planu ratalnego ECF „Euro-Zurich” dokona ostatecznej likwidacji gremium. Fundusze jakie pozostaną po likwidacji gremium, zostaną przeznaczone na: a) pokrycie strat powstałych w gremium z powodów niezawinionych przez ECF „Euro-Zurich”, b) wypłatę rat podstawowych Uczestnikom gremium, którym nie został przydzielony produkt, a którzy zrezygnowali lub zostali wykluczeni, zgodnie z zasadami określonymi w § 12 i § 13. Środki pozostałe po wyczerpaniu czynności, o których mowa w ust. 1 i 2 będą wypłacane proporcjonalnie do wysokości wpłat każdego Uczestnika gremium z uwzględnieniem postanowień powyższych. Zmniejszenie się funduszu gremium wywołane siłą wyższą lub innymi okolicznościami, na które obie strony nie mają wpływu, obciążać będzie proporcjonalnie Uczestników gremium”	1 marca 2005 r.
385	18 stycznia 2005 r. sygn. akt XVII Amc 48/04	Sąd Okręgowy w Warszawie Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Powód: Powiatowy Rzecznik Konsumentów w Bielsku-Białej Pozwany: Europejskie Centrum Finansowe „Euro-Zurich” Sp. z o.o. we Wrocławiu	„Dla umożliwienia ECF „Euro-Zurich” zrealizowania przedmiotu niniejszej umowy, Uczestnik gremium, którego dane osobowe określone zostały na pierwszej stronie umowy, przez jej zawarcie przekazuje na rzecz ECF „Euro-Zurich” nieodwołalne pełnomocnictwo na okres formalnego istnienia gremium, aż do ostatecznego rozliczenia. Pełnomocnictwo to obejmuje prawo ECF „Euro-Zurich” do równorzędnego rozwiązywania spraw dotyczących Uczestników gremium, w tym spowodowanych okolicznościami siły wyższej, a które mogłyby przynieść szkody programowi i gremium”	1 marca 2005 r.

Niemal dwie trzecie zbadanych wzorców umów o świadczenie usług remontowych zawiera klauzule sprzeczne z prawem – wynika z najnowszej kontroli Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Objęła ona przedsiębiorców działających w branży budowlanej

Dążąc do wyeliminowania z obrotu gospodarczego klauzul naruszających interesy konsumentów, UOKiK przeprowadził kolejną kontrolę wzorców umownych. Dotyczyła ona dokumentów stosowanych przez przedsiębiorców z branży budowlanej, świadczących usługi remontowe oraz wymiany stolarki okiennej i drzwiowej.

W ramach kontroli przeanalizowano wzorce używane w umowach z konsumentami przez 137 podmiotów gospodarczych. Niemal dwie trzecie (85 przypadków) ze zbadanych dokumentów zawierało sprzeczne z prawem klauzule, naruszające interesy słabszych uczestników rynku. Należy podkreślić fakt, że co trzeci wytypowany do kontroli przedsiębiorca nie korzysta z wzorców przy zawieraniu umów z konsumentami.

Konsument, podpisując umowę o remont lub wymianę okien, nie ma często pewności ani co do ceny, ani warunków, na jakich usługa będzie zrealizowana. Postanowienia wzorców umownych przerzucają bowiem na niego koszty wynikające na przykład ze zmian wysokości opodatkowania, nie przyznając jednocześnie prawa odstąpienia od kontraktu. Ponadto, przedsiębiorcy ograniczają swoją odpowiedzialność za nieterminowe wykonanie zlecenia, nie przewidując w kontraktach możliwości odstąpienia konsumenta od umowy w tej sytuacji, bądź dochodzenia roszczeń z tytułu opóźnienia. Niektóre wzorce zawierają klauzule zobowiązujące nabywców do akceptacji zmian technologicznych lub różnic w kolorach bądź fakturach zamawianych elementów w porównaniu z przedstawionymi wzorami.

Częstą praktykę stanowi ograniczanie prawa konsumentów do reklamacji – w postaci sprzecznych z obowiązującymi przepisami klauzul w rodzaju „reklamacji nie podlegają [...] wady widoczne w chwili zakupu”, „towar zabudowany nie podlega reklamacji”.

Niektóre postanowienia umowne wyłączają odpowiedzialność wykonawcy za „wszelkie wady i następstwa spowodowane wadami konstrukcyjnymi budynku lub nieodpowiednim stanem technicznym”. Tymczasem to przedsiębiorca, jako profesjonalny uczestnik obrotu, zobowiązany jest do oceny, czy w danej sytuacji będzie w stanie zrealizować zlecenie zgodnie z zasadami sztuki budowlanej.

Za niedopuszczalne uznać należy również utrudnianie słabszym uczestnikom rynku skutecznego dochodzenia roszczeń. Przybiera ono formę zastrzeżenia, że koszty „nieuzasadnionej reklamacji” obciążą konsumenta, nakładania dodatkowych obowiązków niż wynikające z przepisów (na przykład konieczność wypełnienia skomplikowanego formularza reklamacyjnego, dołączania zdjęć) bądź ograniczenia terminu przyjmowania zgłoszeń o wadach do dwóch tygodni (zgodnie z prawem sprzedawca do dwóch lat odpowiada za niezgodność towaru z umową).

Nagminne jest nakładanie na konsumenta obowiązku zapłaty rażąco wysokich kwot w przypadku odstąpienia od umowy. Wzorce przewidują w takiej sytuacji konieczność uiszczenia nawet 100 proc. wartości usługi, niezależnie od tego, jakie koszty przedsiębiorca faktycznie poniósł i czy zamówione, a niewykorzystane materiały, będzie mógł sprzedać innemu klientowi. Należy podkreślić, że prawomocnym wyrokiem sądu w rejestrze klauzul niedozwolonych umieszczone zostało postanowienie przewidujące karę umowną w wysokości już 10 proc. ceny.

Przedsiębiorcy działający w branży budowlanej często nie dopełniają względem konsumenta obowiązków informacyjnych – wbrew prawu umieszczają we wzorcach umownych cenę netto (bez podatku), nie stosują wymaganych przez ustawę o sprzedaży konsumenckiej pouczeń, że gwaran-

cja nie ogranicza praw nabywcy do dochodzenia roszczeń z tytułu niezgodności towaru z umową.

Niektóre postanowienia umowne umożliwiają przedsiębiorcom przeniesienie, bez zgody konsumenta, praw i obowiązków wynikających z zawartego kontraktu na osoby trzecie, a więc na przykład zatrudnianie podwykonawców. Ponadto, częste jest bezprawne zastrzeżenie, że ewentualne spory rozstrzygać będzie sąd właściwy miejscowo dla siedziby wykonawcy.

Do przedsiębiorców naruszających prawo UOKiK skierował ponad 50 wystąpień zawierających uwagi i zalecenia, mające na celu wyeliminowanie nieprawidłowości. W przypadku ich nieuwzględnienia Urząd podejmie dalsze kroki prawne. Są to przede wszystkim powództwa sądowe

o uznanie postanowień umownych za niedozwolone oraz decyzje stwierdzające stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów (pierwsze postępowania wyjaśniające i administracyjne są już w toku).

W bieżącym roku UOKiK kontrolował już wzorce umowne stosowane między innymi przez organizatorów turystyki, szkoły językowe oraz uczelnie niepaństwowe, za każdym razem stwierdzając szereg nieprawidłowości.

ORZECZENIE ARBITRA BANKOWEGO

Dnia 21 października 2005 roku

Arbiter Bankowy przy Związku Banków Polskich po rozpoznaniu w dniu 21 października 2005 roku w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku W. G. zam. w L. przeciwko Bankowi S. A. o zapłatę 3.002,99 zł

1. oddała wniosek;
2. kosztami postępowania w kwocie 50 zł obciąża Wnioskodawcę i uznaje je za uiszczone w całości.

Uzasadnienie:

Wnioskodawca W. G. wniósł o ustalenie, że nie jest zobowiązany do zapłaty na rzecz Banku S. A. kwoty 3.002,99 zł z tytułu umowy kredytu nr ***/116 z dnia 9 marca 2004 roku, bowiem skutecznie odstąpił od niej, a nadto w chwili zaciągania zobowiązania nie miał zdolności kredytowej.

Bank S. A. wniósł o oddalenie wniosku co do zasady, jednak złożył propozycję ugodowego zakończenia sporu. Mimo podjęcia również przez Arbitra kilkakrotnie prób zawarcia ugody, nie doszło do porozumienia stron z uwagi na brak stanowiska Wnioskodawcy.

Arbiter ustalił i zważył, co następuje:

Zgłoszone roszczenie nie jest uzasadnione.

Na wstępie rozważań przywołać należy przepis art. 353 kc, który statuuje zasadę swobody kontraktowania, według której strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego. Jeśli więc strony umowy określą swoje wzajemne prawa i obowiązki, zobowiązane są do ich wykonania z należyłą starannością. Z kolei przesłankami odpowiedzialności kontraktowej (umownej) za niewykonanie lub nienależyte wykonanie

umowy (art. 471 kc), które muszą wystąpić łącznie, są następujące okoliczności:

1. istnienie ważnego zobowiązania;
2. niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania;
3. wina;
4. powstanie szkody;
5. związek przyczynowy między zawinionym zachowaniem sprawcy szkody, a powstałą szkodą.

Obowiązek wykazania powyższych okoliczności ciąży na wierzycielu – Wnioskodawcy (art. 6 kc), który w ocenie Arbitra nie wykazał przesłanek z p. 2-5.

Bezspornym jest, że Wnioskodawca zawarł z Bankiem w dniu 9 marca 2004 roku umowę kredytu gotówkowego nr ***/116, w której Bank zobowiązał się do udzielenia Wnioskodawcy kredytu w wysokości 3.448,28 zł, oprocentowanego według zmiennej stopy procentowej wynoszącej w dniu zawarcia umowy 25,5% w skali roku (dowód – umowa). Kredytobiorca zobowiązał się do spłaty udzielonego kredytu w miesięcznych ratach wnoszonych w wysokościach i terminach określonych w kalendarzu spłat stanowiącym załącznik do umowy kredytowej.

Poza sporem pozostaje również fakt, że w dniu 23 marca 2004 roku Wnioskodawca uiścił na rzecz Banku kwotę 3.000 zł z tytułu „spłaty kredytu”, natomiast oświadczenie o odstąpieniu od umowy nadesłał do siedziby Banku dopiero w dniu 19 kwietnia 2004 roku, a więc wówczas, gdy jego uprawnienie do odstąpienia wygasło (dowód – oświadczenie). Wobec tego Bank kilkakrotnie wskazał kredytobiorcy pozostałą do spłaty kwotę kredytu bez odsetek oraz termin jej uiszczenia, który jednak mijał bezskutecznie (dowód – pisma Banku z dat: 24 marca oraz 13 i 27 kwietnia 2004 roku).

Odnosząc się do zgłoszonych przez Wnioskodawcę zarzutów w pierwszej kolejności wskazać należy, że zdolność kredytowa jest ustawowym i obligatoryjnym warunkiem, od którego przepisy prawa bankowego uzależniają przyznanie kredytu. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określo-

Katarzyna Marczyńska – Arbiter Bankowy

nych w umowie. Składa się nań stan majątkowy osoby ubiegającej się o kredyt oraz bieżąca i przewidywana w przyszłości efektywność gospodarowania gwarantująca terminowy zwrot kredytu i zapłatę odsetek. Zdolność ta jako stan abstrakcyjny nie istnieje; może dotyczyć tylko konkretnej osoby i określonego stanu faktycznego. Nie jest więc ona ani zespołem składników rzeczowych, ani prawem – jest cechą kredytobiorcy nadaną mu przez bank po dokonaniu oceny według różnych kryteriów nie dających się zobiektywizować. Zdolność ta wyraża charakterystykę kredytobiorcy wobec oceny banku, który ma w tym zakresie wyłączność i całkowitą swobodę. Kredytobiorcy nie przysługują żadne środki prawne w razie niekorzystnego dla niego stanowiska banku (tak: SN w wyroku z dnia 11.02.2003r. I CKN 6/01) i analogicznie należy przyjąć, że środki takie nie służą również w przypadku dokonania pozytywnej weryfikacji.

Kolejną sprawą jest kwestia skuteczności odstąpienia od umowy kredytu i w tym zakresie przywołać należy przepis art. 11 ust. ustawy z dnia 20 lipca 2001 roku o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 100, poz. 1081) i stwierdzić, że kredytobiorca nie dochował warunków skutecznego odstąpienia od umowy kredytu konsumenckiego. Bezsporne jest bowiem, że przed upływem ustawowego 10 – dniowego terminu do złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy, nie zostało ono nawet nadane na adres Banku wskazany w umowie. Ponieważ termin ten ma charakter terminu zawitego, co oznacza, że po jego upływie uprawnienie kredytobiorcy wygasa, jego przywrócenie nie jest możliwe nawet za zgodą stron.

Wobec tego pozostało ustalenie, czy Bank prawidłowo wyliczył zadłużenie z umowy kredytu. Bezsporne jest, że Wnioskodawca dokonał w dniu 23 marca 2004 roku wpłaty nie pokrywającej kwoty koniecznej do całkowitego rozliczenia zobowiązania, a brakująca kwota nie została wpłacona pomimo wysłanego przez Bank zawiadomienia o niedopłacie. Bank zaliczył więc dokonaną wpłatę, na zasadach określonych w umowie, na poczet kolejnych rat kredytu oraz należnych odsetek i opłat w terminach i wysokości określonych w umowie. Bank słusznie uznał, że nie została dokonana spłata całości kredytu, a jego oferta złożona w wspomnianym piśmie do Wnioskodawcy przestała wiązać w związku z faktem, że ten nie ujawnił w dostateczny sposób woli przyjęcia oferty, tj. nie dokonał wpłaty potrzebnej do rozliczenia kredytu.

Oceniając prawidłowość działania Banku wobec kredytobiorcy i zakładając, że staranność jego działania, z uwagi na prowadzenie przezeń profesjonalnej działalności gospodarczej, przyjmuje postać szczególnej staranności (art. 355 § 2 kc) stwierdzić należy, że Bank dołożył należytej staranności w związku z zaliczeniem wpłaconej przez Wnioskodawcę kwoty na poczet kolejnych rat kredytu oraz należnych odsetek i opłat w terminach i wysokości określonych w umowie. Nie zostały więc naruszone żadne postanowienia umowy, jak i też przepisy powszechnie obowiązującego prawa, zatem nie ma podstaw do odpowiedzialności Banku na podstawie art. 471 kc. Wskazać należy także, że Bank należyście współdziałał przy wykonaniu zobowiązania przez dłużnika (art. 354 § 2 kc) i wielokrotnie – również w postępowaniu arbitrażowym, proponował spłatę kwoty kapitału, bez odsetek, jednak Wnioskodawca nie był zainteresowany ugodowym zakończeniem sporu.

Wobec powyższego, uznając zgłoszone roszczenie za niezasadne, Arbiter Bankowy oddalił żądanie wniosku.

Na podstawie § 20 ust. 4 Regulaminu bankowego arbitrażu konsumenckiego Arbiter obciążył kosztami postępowania w sprawie stronę przegrywającą spór.

ORZECZENIE ARBITRA BANKOWEGO

Dnia 14 października 2005 roku

Arbiter Bankowy przy Związku Banków Polskich

po rozpoznaniu w dniu 14 października 2005 roku w Warszawie

sprawy z wniosku M. M. zam. w G.

przeciwko Bankowi S. A.

o zapłatę 642,36 zł

1. oddała wniosek;
2. kosztami postępowania w kwocie 50 zł obciąża Wnioskodawczynię i uznaje je za uiszczone w całości.

Uzasadnienie:

Wnioskodawczyni M. M. wniosła o zasądzenie od Banku S. A. kwoty 642,36 zł jako odszkodowania za nienależyte wykonanie przez Bank czynności poprzez obciążenie Jej rachunku tą kwotą z tytułu transakcji dokonanych przez osobę nieupoważnioną skradzioną kartą.

Bank S. A. wniosł o oddalenie żądania i podniósł, że sporne transakcje zostały dokonane przed zastrzeżeniem karty, przy użyciu karty Wnioskodawczyni, wobec czego Bank ponosi za nie odpowiedzialność ponad kwotę stanowiącą równowartość 150 EUR. Bank podał, że obciążył rachunek Wnioskodawczyni równowartością 150 EUR, natomiast uznał jej rachunek pozostałą kwotą tj. 387,64 zł.

Arbiter ustalił i zważył, co następuje:

Dla rozstrzygnięcia istoty sporu zasadniczą kwestią jest ustalenie, czy Bank słusznie – na podstawie powszechnie obowiązujących przepisów oraz postanowień Regulaminu – odmówił uznania reklamacji Wnioskodawczyni dotyczącej transakcji dokonanych za pomocą utraconej karty. Wskazać przy tym należy, że wewnętrzne akty Banku nie mogą być dla posiadacza karty mniej korzystne niż uregulowania ustawowe (art. 28 ust. 2 ostatnie zdanie ustawy z dnia 12 września 2002 roku o elektronicznych instrumentach płatniczych – Dz. U. Nr 169, poz. 1385).

Zgodnie z art. 28 ust. 2 ustawy o elektronicznych instrumentach płatniczych, o ile umowa nie przewiduje inaczej, posiadacza obciążają operacje dokonane z użyciem utraconej karty płatniczej do czasu zgłoszenia wydawcy jej utraty, do kwoty stanowiącej równowartość w złotych 150 EUR. Jednakże wskazane ograniczenie odpowiedzialności posiadacza nie dotyczy operacji, do których doszło z winy posiadacza lub użytkownika, a w szczególności, gdy nie dopełnił on obowiązków określonych w art. 16 ust. 1 ustawy, które dotyczą m. in.: przechowywania karty płatniczej i ochrony kodu identyfikacyjnego z zachowaniem należytej staranności, niezwłocznego zgłoszenia wydawcy utraty lub zniszczenia karty płatniczej, nie udostępniania karty płatniczej i kodu identyfikacyjnego osobom nieuprawnionym.

Analiza § 41.2 Regulaminu wydawania i używania kart debetowych/kart płatniczych nie pozwala przyjąć, że jego postanowienia są mniej korzystne niż uregulowania ustawowe, bowiem w istocie odwołują się one do nich w całości. Tym samym zasadne jest twierdzenie Banku, że ponosi on odpowiedzialność za dokonane transakcje ponad kwotę stanowiącą równowartość 150 EUR (bezsporne jest, że Bank uznał rachunek Wnioskodawczyni kwotą 387,64 zł), natomiast równowartość kwoty 150 EUR wg kursu z dnia dokonania zgłoszenia (art. 28 ust. 2 i 3 ustawy) obciąża posiadaczkę karty (kwota 642,36 zł), gdyż poza sporem pozostaje fakt, że karta Wnioskodawczyni została zastrzeżona po dokonaniu obu kwestionowanych transakcji.

Wskazać również należy, że – wbrew twierdzeniom Wnioskodawczyni – w sprawie nie ma zastosowania przepis art. 28 ust. 5 powołanej ustawy, bowiem obie transakcje zostały dokonane przy pomocy fizycznego przedstawienia karty (dowód – potwierdzenia dokonania transakcji).

Wobec powyższego Arbiter uznał zgłoszone roszczenie za niezasadne i oddalił żądanie wniosku.

Na podstawie § 21 ust. 2 p. 4 Regulaminu bankowego arbitrażu konsumenckiego Arbiter obciążył kosztami postępowania w sprawie stronę przegrywającą spór.

Z uwagi na liczne wątpliwości Rzeczników oraz rozbieżności w praktyce sądowej, poniżej przedstawiamy treść najważniejszych pism złożonych w postępowaniu w sprawie o wykroczenie, o którym mowa w art. 106 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, które zakończyło się wydaniem wyroku nakazowego uznającego obwinionego winnym tego, że nie wypełnił spoczywającego na nim obowiązku udzielenia Rzecznikowi Konsumentów wyjaśnień i informacji będących przedmiotem skierowanego do niego wystąpienia oraz nie ustosunkował się do uwag i opinii rzecznika.

Jednocześnie SKP dziękuje Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w Mysłowicach Annie Rosłoń za udostępnienie dokumentów.

M., 4 maja 2005 r.

Sąd Rejonowy w M.
Wydział Grodzki
ul.
M.

WNIOSEK O UKARANIE

Na podstawie art. 2 § 1 i art. 90 k.p.o.w wnoszę o ukaranie w postępowaniu nakazowym

1. Imię i nazwisko J. K.		2. PESEL	
3. Nazwisko rodowe		4. Imiona rodziców W., T.	
5. Nazwisko rodowe matki		6. Data i miejsce urodzenia	

MIEJSCE ZAMIESZKANIA

7. Województwo Ś.		8. Powiat M.	
9. Gmina M.	10. Ulica ul.	11. Nr domu	12. Nr mieszkania .....
13. Miejscowość M.		14. Kod	15. Poczta M.

WARUNKI MATERIALNE, RODZINNE I OSOBISTE

16. Miejsce zatrudnienia właściciel Firmy ..... „ ..... ”	17. Dochody	18. Liczba osób na utrzymaniu
---	-------------	-------------------------------

UPRZEDNIO KARANY ZA PODOBNE PRZESTĘPSTWO LUB WYKROCZENIA

19. Według oświadczenia/ według posiadanych informacji

OBWINIONEGO O TO, ŻE:

20. Opis czynu ze wskazaniem miejsca, czasu, sposobu i okoliczności jego popełnienia oraz wysokość wyrządzonej szkody

W okresie od 21.01.2005 r. do dnia złożenia niniejszego wniosku nie wypełnił spoczywającego na nim obowiązku udzielenia Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w M. wyjaśnień i informacji będących przedmiotem skierowanego do niego wystąpienia oraz nie ustosunkował się do uwag i opinii rzecznika, zawartych w pismach z dnia 18.01.2005 r., 21.02.2005 r. oraz 11.04.2005 r.

21.

co stanowi wykroczenie z art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity z 2003 r. Dz. U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.) w związku z art. 37 ust. 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity z 2003 r. Dz. U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.).
Wysokość wyrządzonej szkody: 500,00 zł.

22.

Na podstawie art. 11 § 1 k. p. o. w oraz art. 31 § 1 k. p. k, sądem właściwym do rozpoznania wniosku jest
Sąd Rejonowy w M. – Wydział Grodzki

WYKAZ DOWODÓW

23. Pokrzywdzony:	Miejski Rzecznik Konsumentów w M.
24. Świadkowie:	—
25. Dowody:	1.kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 18.01.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 21.01.2005 r. 2. kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 21.02.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 23.02.2005 r. 3. kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 11.04.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 12.04.2005 r. 4. kopia zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej
26. Materiały postępowania przygotowawczego/ wyjaśniającego	—
27. Sporządził:	A. R. Miejski Rzecznik Konsumentów w M. ul. M.

Załączniki:

1. odpis wniosku
2. kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 18.01.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 21.01.2005 r.
3. kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 21.02.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 23.02.2005 r.
4. kopia pisma Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M. z dnia 11.04.2005 r. wraz z dowodem potwierdzenia odbioru pisma w dniu 12.04.2005 r.
5. kopia zaświadczenia o wpisie do ewidencji działalności gospodarczej

WyM., 20 maja 2005 r.

**Sąd Rejonowy w M.
Wydział VI Grodzki
d/s Karnych i Wykroczenio-
wych
ul.
M.**

dot. sygn. akt VI W 384/05

W odpowiedzi na wezwanie do uzupełnienia braków formalnych wniosku o ukaranie przedsiębiorcy – J. K., Miejski Rzecznik Konsumentów w M. informuje co następuje:

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.) do zadań rzecznika konsumentów w szczególności należy występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów. Art. 37 ust. 4 cyt. Ustawy stanowi, iż przedsiębiorca, do którego zwrócił się rzecznik konsumentów, działając na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 3, obowiązany jest udzielić rzecznikowi wyjaśnień i informacji będących przedmiotem wystąpienia oraz ustosunkować się do uwag i opinii rzecznika. Art. 106a te same Ustawy stanowi z kolei, iż kto wbrew przepisowi art. 37 ust. 4, narusza obowiązek udzielenia rzecznikowi konsumentów wyjaśnień i informacji będących przedmiotem wystąpienia rzecznika lub obowiązek ustosunkowania się do uwag i opinii rzecznika podlega karze grzywny.

Odnosząc się do pkt 1 zarządzenia informuję, że rzecznik konsumentów niestety nie posiada żadnych informacji nt. warunków materialnych obwinionego z uwagi na fakt, iż nie posiada uprawnień do występowania o ujawnienie ewentualnych dochodów i majątku przedsiębiorcy. Rzecznik ustalił jedynie, że obwiniony mieszka w M. przy ul. ...., z żoną E. .... ur. .... r., synami D. ur. .... r. i M. ur. .... r. oraz córką E. ur. .... r.

Odnosząc się zaś do pkt 2 zarządzenia informuję, że dołączenie do akt sprawy protokołu przesłuchania obwinionego w charakterze osoby podejrzanej o popełnienie wykroczenia nie jest możliwe do spełnienia w związku z faktem, że rzecznik konsumentów nie może sporządzić takiego protokołu, gdyż właśnie obwiniony uchyla się zarówno od telefonicznego jak również pisemnego kontaktu z rzecznikiem konsumentów celem wyjaśnienia sporu i ustosunkowania się do uwag i opinii rzecznika zawartych w wystąpieniach, pomimo wielokrotnych tele-

fonicznych oraz pisemnych interwencji. Rzecznik ustalił ponadto, że obwiniony nie posiada stacjonarnego telefonu w miejscu zamieszkania, posiada jedynie telefon komórkowy (nr .....), jednakże kontakt z obwinionym na w/w nr telefonu jest niemożliwy.

Ponadto, rzecznik informuje, że obwiniony (w każdym pisemnym wystąpieniu rzecznika) został pouczone o konsekwencjach braku ustosunkowania się do uwag i opinii rzecznika.

Pismem z dnia 18 stycznia 2005 r. rzecznik konsumentów wezwał przedsiębiorcę do udzielenia wyjaśnień w sprawie reklamacji konsumenta, w związku z nienależycie wykonaną umową montażu stolarki okiennej, w trybie art. 37 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma. Pismo odebrała żona obwinionego – ..... w dniu 21.01.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął bezskutecznie w dniu 04.02.2005 r.

W tym stanie rzeczy rzecznik konsumentów ponownie dwukrotnie wzywał przedsiębiorcę do udzielenia wyjaśnień w powyższej sprawie odpowiednio w terminie 14 a następnie 7 dni od dnia otrzymania pisma:

a) pismo rzecznika z dnia 21.02.2005 r. zostało odebrane w dniu 23.02.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął w dniu 09.03.2005 r.

b) pismo rzecznika z dnia 11.04.2005 r. zostało odebrane przez żonę przedsiębiorcy w dniu 12.04.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął w dniu 26.04.2005 r.

Przedsiębiorca, który winien był udzielić rzecznikowi konsumentów wyjaśnień i informacji będących przedmiotem trzykrotnych wystąpień, nie dopełnił tego obowiązku i do dnia złożenia wniosku o ukaranie nie skontaktował się z rzecznikiem naruszając tym samym art. 37 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów daje rzecznikowi konsumentów uprawnienia oskarżyciela publicznego w rozumieniu kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia w przypadku, gdy wykroczenia te dokonane są na szkodę konsumentów. W powyższej sprawie mamy do czynienia z takim wykroczeniem. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 106a ust. 1 ustawy następuje w trybie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

W świetle powyższych wyjaśnień proszę o ponowne rozpatrzenie złożonego wniosku.

Załącznik:

1. akta sprawy o wykroczenie

M., 14 czerwca 2005 r.

Pan
J. K.

Właściciel Firmy .....

.....
ul.
M.

W związku z brakiem odpowiedzi na wielokrotnie kierowane do Pana pisma w sprawie wywiązania się ze złożonej reklamacji nienależycie wykonanej umowy montażu stolarki okiennej w mieszkaniu konsumenta – Pana ....., jak również złożonym wnioskiem do Sądu Rejonowego o ukaranie Pana grzywną o to, że nie wypełnił Pan obowiązku udzielenia Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w M. wyjaśnień i informacji będących przedmiotem skierowanego do Pana wystąpienia oraz nie ustosunkował się Pan do uwag i opinii rzecznika, zawartych w pismach z dnia 18.01.2005 r., 21.02.2005 r. oraz 11.04.2005 r., co stanowi wykroczenie z art. 106a ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (t. j. z 2003 r. Dz. U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.) w związku z art. 37 ust. 4 cyt. Ustawy informuję, że na podstawie art. 54 § 7 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia odstępuję od przesłuchania Pana i pouczam jednocześnie, że osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie, może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania.

Z poważaniem

Notatka urzędowa sporządzona w dniu 6 lipca 2005 r.

W związku z otrzymanym od Pana (dane konsumenta) wnioskiem o interwencję, na skutek nie wywiązania się ze złożonej reklamacji nienależycie wykonanej umowy montażu stolarki okiennej przez przedsiębiorcę – Pana J. K. (właściciela F. H. U. .... z siedzibą w M.), Miejski Rzecznik Konsumentów zwrócił się, zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003 r. Nr 86, poz. 804 ze zm.), do w/w przedsiębiorcy o udzielenie rzecznikowi wyjaśnień i informacji będących przedmiotem wystąpienia.

Zgodnie z art. 37 ust. 4 cyt. Ustawy, przedsiębiorca, do którego zwrócił się rzecznik konsumentów działając na podstawie art. 37 ust. 1 pkt 3,

obowiązany był udzielić rzecznikowi wyjaśnień i informacji będących przedmiotem wystąpienia oraz ustosunkować się do uwag i opinii rzecznika. Niestety, pomimo wielokrotnych interwencji rzecznika, Pan J. K. uchyla się zarówno od telefonicznego jak również pisemnego kontaktu z rzecznikiem konsumentów celem wyjaśnienia sporu i ustosunkowania się do uwag i opinii rzecznika zawartych w wystąpieniach.

Poniżej przedstawiono przebieg dotychczas podejmowanych przez Rzecznika działań:

1/ Pismem z dnia 18 stycznia 2005 r. rzecznik konsumentów wezwał przedsiębiorcę do udzielenia wyjaśnień w sprawie reklamacji konsumenta, w związku z nienależycie wykonaną umową montażu stolarki okiennej, w trybie art. 37 ust. 1 pkt 3 i ust. 4 w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma. Pismo odebrała żona przedsiębiorcy ..... w dniu 21.01.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął bezskutecznie w dniu 04.02.2005 r.

2/ W tym stanie rzeczy, rzecznik konsumentów ponownie dwukrotnie wzywał przedsiębiorcę do udzielenia wyjaśnień w powyższej sprawie odpowiednio w terminie 14, a następnie 7 dni od dnia otrzymania pisma:

a) pismo rzecznika z dnia 21.02.2005 r. zostało odebrane w dniu 23.02.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął w dniu 09.03.2005 r.

b) pismo rzecznika z dnia 11.04.2005 r. zostało odebrane przez żonę przedsiębiorcy w dniu 12.04.2005 r. Termin udzielenia odpowiedzi upłynął w dniu 26.04.2005 r.

Przedsiębiorca, który winien był udzielić rzecznikowi konsumentów wyjaśnień i informacji, będących przedmiotem trzykrotnych wystąpień, nie dopełnił tego obowiązku i nie skontaktował się z rzecznikiem, naruszając tym samym przepis art. 37 ust. 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów daje rzecznikowi konsumentów uprawnienia oskarżyciela publicznego w rozumieniu kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, jednak jedynie są na szkodę konsumentów. W powyższej sprawie mamy do czynienia z takim wykroczeniem. Orzekanie w sprawach o czyny określone w art. 106a ust. 1 ustawy następuje w trybie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Ponadto, w związku z brakiem odpowiedzi na wielokrotnie kierowa-

ne pisma do przedsiębiorcy oraz z uwagi na fakt, iż przesłuchanie przedsiębiorcy jest niemożliwe, Miejski Rzecznik Konsumentów w M., na podstawie art. 54 § 7 Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia, odstąpił od przesłuchania przedsiębiorcy i pouczył jednocześnie, że osoba, co do której istnieje uzasadniona podstawa do sporządzenia przeciwko niej wniosku o ukaranie może nadesłać wyjaśnienia do właściwego organu w terminie 7 dni od odstąpienia od przesłuchania. Niestety, pomimo odebrania korespondencji w dniu 17.06.2005 r., przedsiębiorca nie skontaktował się z Rzecznikiem celem wyjaśnienia sporu.

Mając na uwadze powyższe, ponowne złożenie wniosku o ukaranie jest uzasadnione i konieczne.

M., 11 lipca 2005 r.

Sąd Rejonowy w M.
Wydział VI Grodzki
d/s Karnych i Wykroczeniowych
ul.
M.

dot. sygn. akt VI W 384/05

W nawiązaniu do pisma Przewodniczącego Wydziału VI Grodzkiego ds. Karnych i Wykroczeniowych Sądu Rejonowego w M. z dnia 30.05.2005 r. o uzupełnienie braków formalnych wniosku o ukaranie przedsiębiorcy – J. K., Miejski Rzecznik Konsumentów w M. przekazuje w załączeniu, wraz z aktami, pismo skierowane do obwinionego o odstąpieniu od jego przesłuchania i pouczeniu o możliwości nadesłania wyjaśnień wraz z kopią zwrotnego potwierdzenia jego odbioru.

W tym stanie rzeczy proszę o ponowne rozpatrzenie złożonego wniosku.

Załączniki:

- akta sprawy o wykroczenie
- pismo Miejskiego Rzecznika Konsumentów z dnia 14.06.2005 r. wraz ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru przez obwinionego
- notatka urzędowa sporządzona w dniu 06.07.2005 r.

WYROK NAKAZOWY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2005 r.

Sąd Rejonowy w M. – Wydział VI
Grodzki ds. Karnych i Wykroczeniowych

bez udziału stron

po rozpoznaniu dnia ..... w postępowaniu nakazowym sprawy z oskarżenia Miejskiego Rzecznika Konsumentów w M.

przeciwko .....
obwinionemu o to, że

W okresie od ..... do dnia złożenia niniejszego wniosku nie wypełnił spoczywającego na nim obowiązku udzielenia Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w M. wyjaśnień i informacji będących przedmiotem skierowanego do niego wystąpienia oraz nie ustosunkował się do uwag i opinii rzecznika, zawartych w pismach z dnia 18 stycznia 2005 r., 21 lutego 2005 r. oraz 11 kwietnia 2005 r.

co stanowi wykroczenie z art. 106 a ustęp 1 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity z 2003 r. Dz. U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.) w związku z art. 37 ustęp 4 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jednolity z 2003 r. Dz. U. Nr 86, poz. 804 z późn. zm.)

Przyjmując, że okoliczności czynu i wina obwinionego nie budzą wątpliwości, na podstawie art. 93 § 1 i § 2 kpw

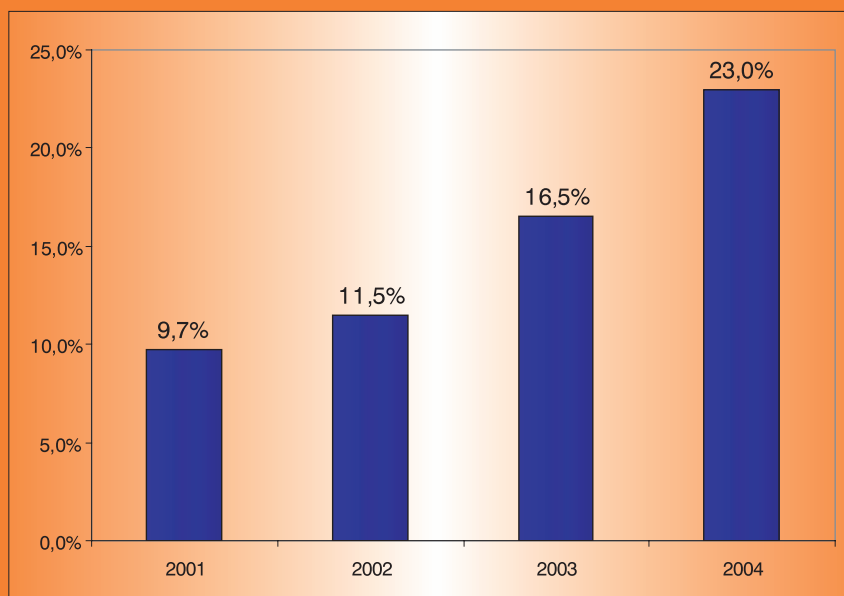
1. uznaje obwinionego ..... za winnego tego, że w okresie od 21 stycznia 2005 r. do dnia 10 maja 2005 r. nie wypełnił spoczywającego na nim obowiązku udzielenia Miejskiemu Rzecznikowi Konsumentów w M. wyjaśnień i informacji będących przedmiotem skierowanego do niego wystąpienia oraz nie ustosunkował się do uwag i opinii rzecznika, zawartych w pismach z dnia 18 stycznia 2005 r., 21 lutego 2005 r. oraz 11 kwietnia 2005 r., co stanowi wykroczenie z art. 106 a ustęp 1 Ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów w zw. z art. 37 ustęp 4 powołanej ustawy i za to na podstawie art. 106 a ustęp 1 powołanej ustawy wymierza mu karę grzywny w wysokości 550,00 zł (pięciuset pięćdziesięciu złotych);

2. na podstawie art. 118 § 1, § 3 i § 4 kpw, art. 119 kpw, § 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 10 października 2001 r. w sprawie wysokości zryczałtowanych wydatków postępowania oraz wysokości opłaty w sprawach o wykroczenia i art. 3 ustęp 1 w zw. z art. 21 pkt 2 Ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych zasądza od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa koszty postępowania obejmujące zryczałtowane wydatki w kwocie 50,00 zł (pięćdziesięciu złotych) oraz opłatę w wysokości 55,00 zł (pięćdziesięciu pięciu złotych).

Rzecznicy konsumentów i pozostałe organizacje konsumenckie będą prawdopodobnie coraz częściej w swojej pracy rozpatrywać skargi związane z dokonywaniem zakupów przez Internet. Handel elektroniczny (tzw. e-commerce) rozwija się bowiem w Polsce coraz szybciej.

Z raportu Interactive Advertising Bureau „Internet 2004 – Polska, Europa i świat” wynika, że odsetek polskich konsumentów robiących zakupy w sieci wzrasta z każdym rokiem. W 2004 roku 23% osób korzystających z Internetu przynajmniej raz dokonało zakupu on-line.

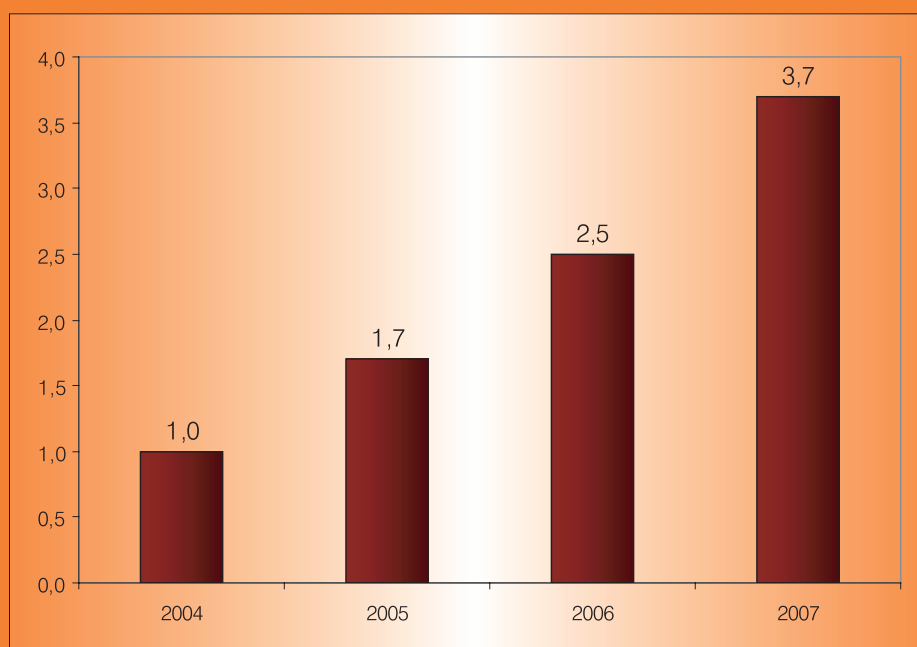
Odsetek polskich internautów dokonujących zakupów on-line

Źródło: „Internet 2004 – Polska, Europa i świat”, IAB Polska, 2005

W 2001 roku sklepy internetowe obsługujące płatność kartami zanotowały 26 mln odsłon (wejść na stronę). W 2004 roku zanotowano już 640 mln takich odsłon. Łączne obroty rynku e-commerce w Polsce (bez platform aukcyjnych) przekroczyły w 2004 roku 1 mld zł, a przewiduje się, że w 2007 roku łączne obroty sklepów internetowych wyniosą około 3,7 mld zł.

Obroty rynku e-commerce w Polsce – prognoza (w mld zł)

Źródło: „Internet 2004 – Polska, Europa i świat”, IAB Polska, 2005